

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ**

**МИГРАЦИОНИ ПРОФИЛ
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА 2018.
ГОДИНУ**

Скраћенице

АП	Аутономна покрајина
БиХ	Босна и Херцеговина
ДР Конго	Демократска Република Конго
ДКП	Дипломатско конзуларно представништво
ЕУ	Европска унија
ЕК	Европска комисија
ЕЗ	Европска заједница
ИРЛ	Интерно расељена лица
ИОМ	Међународна организација за миграције
ЈАР	Јужноафричка Република
КПЗ	Казнено поправни завод
КИРС	Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије
НР Кина	Народна Република Кина
НСЗ	Национална служба за запошљавање
РЗС	Републички завод за статистику
САД	Сједињене Америчке Државе
СПП	Станица граничне полиције
СР Немачка	Савезна Република Немачка
СРЈ	Савезна Република Југославија
СФРЈ	Социјалистичка Федеративна Република Југославија
УН	Уједињене нације
УАЕ	Уједињени Арапски Емирати
УГП	Управа граничне полиције

САДРЖАЈ

МИГРАЦИОНИ ПРОФИЛ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА 2018. ГОДИНУ	1
Скраћенице	2
А. УВОД.....	4
Б1. Општа прекогранична покретљивост	5
1.1. Издавање виза.....	5
1.2. Прекогранична покретљивост која не спада у миграције.....	8
Б2. Међународне миграције, одобрења привременог боравка, стално настањена популација и натурализација	9
2.1. Имиграција	9
2.2. Одобрење привременог боравка	11
2.3. Странци стално настањени у Републици Србији.....	18
2.4. Радна имиграција.....	20
2.5. Страни студенти.....	28
2.6. Стицање држављанства.....	29
2.7. Емиграција.....	30
Б3. Статистика која се односи на превенцију илегалног уласка и боравка	36
3.1. Спречавање илегалног уласка у Републику Србију.....	36
3.2. Враћање лица која илегално бораве у Републици Србији	38
Б4. Статистике о присилним миграцијама и међународној заштити.....	49
4.1. Тражиоци азила.....	49
4.2. Одлуке првостепеног органа о захтевима за азил.....	51
4.3. Одлуке другостепеног органа по изјављеној жалби на одлуке о захтевима за азил	52
4.4. Одлуке на основу управних спорова	52
4.5. Повратници по Споразуму о реадмисији	53
4.6. Избеглице према Закону о избеглицима.....	73
4.7. Интерно расељена лица (ИРЛ).....	75
Б5. Статистика о унутрашњим миграцијама	79
Б6. ЗАКЉУЧАК	85
Ц1. МИГРАЦИЈЕ И АГЕНДА 20130.....	87
Прилог 1: Листе табела, графикана и карата.....	92
Табеле.....	92
Графикони	95

A. УВОД

Миграциони профил представља документ који обједињује податке о свим категоријама миграната у земљи, разврстане у складу са Уредбом 862/2007 Европског парламента и Савета од 11. јула 2007. године о Статистици заједнице о миграцији и међународној заштити, као и опис и анализу свеукупног стања миграција у Републици Србији. Израда Миграционог профила и његово редовно ажурирање била је обавеза Републике Србије из Мапе пута за визну либерализацију, али и специфични циљ Стратегије за управљање миграцијама („Службени гласник РС”, број 59/09).

Република Србија већ девету годину заредом самостално израђује Миграциони профил Републике Србије. Од надлежних институција се прикупљају подаци о различитим категоријама миграната и тиме се успоставља редовно ажурирања профила на годишњем нивоу, а комплетан процес води Комесаријат за избеглице и миграције.

Миграциони профил представља свеукупан преглед статистика о миграцијама и миграционим политикама у земљи како би актерима који се баве управљањем миграцијама и широј јавности дао свеобухватни увид у стање миграција. Прецизни подаци су неопходни ради планирања и предузимања одговарајућих мера у циљу свеобухватног управљања миграционим токовима. Поред тога што даје преглед свих података о мигрантима и служи као средство праћења миграционих токова и трендова у земљи. Миграциони профил настоји да идентификује и анализира кључне изазове у области миграција. Примарни подаци за израду овог инструмента су званичне статистике које прикупљају надлежни органи, а у изради документа се користе и подаци међународних организација и стручњака, као и релевантне студије и истраживања.

Основна идеја Миграционог профила је да служи као инструмент који ће помоћи државним актерима у планирању адекватних миграционих политика, као и представницима цивилног друштва и академске заједнице у анализи актуелних миграционих токова. Редовно годишње ажурирање омогућава бољи увид у укупно стање миграција у земљи. Овај документ има за циљ да обезбеди надлежним органима у Републици Србији увид у релевантне миграционе трендове и последично омогући развој политика и усвајања потребних прописа у области управљања миграцијама. У међувремену се Миграциони профил стално унапређује на глобалном нивоу и израђује се друга генерација профила под називом проширени Миграциони профил. Стога ће и Миграциони профил Републике Србије за 2018. годину бити унапређен са сегментом који се тиче миграција у оквиру Циљева одрживог развоја Агенде 2030.

B1. Опишта прекогранична покретљивост

1.1. Издавање виза

Уредба ЕУ о визним прописима (Уредба Европског парламента и Савета (ЕЗ) број 810/09), регулише начин издавања виза, као и извештавања о издавању виза. Према овој уредби, издавање виза потребно је пратити одвојено за тип виза А и Ц. У Републици Србији за сада није могуће пратити издавање виза на овај начин.

У 2018. године број издатих виза је повећан у односу на претходну годину са 9.276 на 9.587. Међутим, ако посматрамо 2010. годину, број издатих виза је био двоструко мањи и износио је 19.010. Највећи број виза, чак 24% или $\frac{1}{4}$ издата је држављанима земаља Северне Африке (највише држављанима Алжира и Египта), што је изузетно повећање уколико посматрамо период од пре готово једне деценије, када је удео издатих виза за ову регију износио свега 9%. На другом месту је регион Источне Азије са 18,9% (од чега 99% држављанима Кине), што је стабилан и уједначен удео од 2010. године. За њима следе региони Западне Азије са 15,6% (највише Узбекистан и Јерменија*) и Јужне и Југоисточе Азије са 14,6% издатих виза (највише Индија, Малезија и Филипини).

Држављани чак 124 земље света су у 2018. години аплицирали за визу Републике Србије, а највећи број је, као и у претходном периоду, издат држављанима Кине (19,%) и Либије (12,6%). Држављанима НР Кине је од укупног броја виза одобрена чак свака пета, са значајном трендом повећања у односу на 2017. годину (1.357 према 1.874 издатих виза). Важно је нагласити велику диспропорцију према полу, с обзиром да су лица са одобреном визом из ове државе у већини мушкарци, чак 76%. То упућује на значајан удео радних миграција из ове азијске државе. На другом месту по броју издатих виза су држављани Либије, код којих је забележен благ пораст издатих виза у односу на претходну годину. На трећем месту су држављани Либана, као и 2017. године, с тим што се код њих значајно смањило удео лица женског пола који је аплицирао и добио визу. На четвртм месту по броју издатих виза су држављани Египта, а на петом Алжира, док су 2017. године на четвртм месту били држављани Индије, а потом Египта. То сведочи о благом порасту броја издатих виза држављанима Египта (са 470 на 507 виза) и значајном порасту броја издатих виза за држављане Алжира (са 296 на 460 виза). Истовремено, број издатих виза за становнике Индије се значајно смањило у овом периоду и то са 488 на 349 виза.

Табела 1: Издате визе у 2018. години, по регионима

Држављанство	Број виза	%
ЕУ	130	1,4
Европа ван ЕУ	188	1,9
Северна Африка	2.311	24,1
Подсахарска Африка	1.124	11,7

Западна Азија	1.500	15,6
Централна Азија ¹	473	4,9
Јужна и Југоисточна Азија	1.398	14,6
Источна Азија	1.887	18,9
Остало	152	1,6
Без држављанства	424	4,4
Укупно	9.587	100

Извор: Министарство спољних послова

Табела 1а: Издате визе у 2018. години према држављанству и полу подносиоца захтева за визу

Држава	Број издатих виза	%	Мушкарци	%	Жене	%
Кина	1.874	19,56	1.425	76.0	449	24,0
Либија	1.211	12,63	902	74.5	309	25.5
Либан	655	6,83	517	78.9	138	21.1
Египат	507	5,29	426	84.0	81	26,0
Алжир	460	4,80	356	77.4	104	22.6
Без држављанства	424	4,42	245	57.8	179	42.2
ЈАР	414	4,32	201	48.6	213	51.4
Индија	349	3,64	288	82.5	61	17.5
Јордан	292	3,05	232	79.5	60	20.5
Малезија	278	2,90	131	47.1	147	52.9
Филипини	247	2,58	55	22.3	192	77.7
Сирија	183	1,91	137	74.9	46	25.1
Ирак	181	1,89	145	80.1	35	19.9
Тајланд	168	1,75	61	36.3	107	63.7
Јерменија	167	1,74	107	64.1	60	35.9
Руска федерација	127	1,32	83	65.4	44	34.6
Мароко	122	1,27	82	67.2	40	32.8
Узбекистан	115	1,20	64	55.7	51	44.3

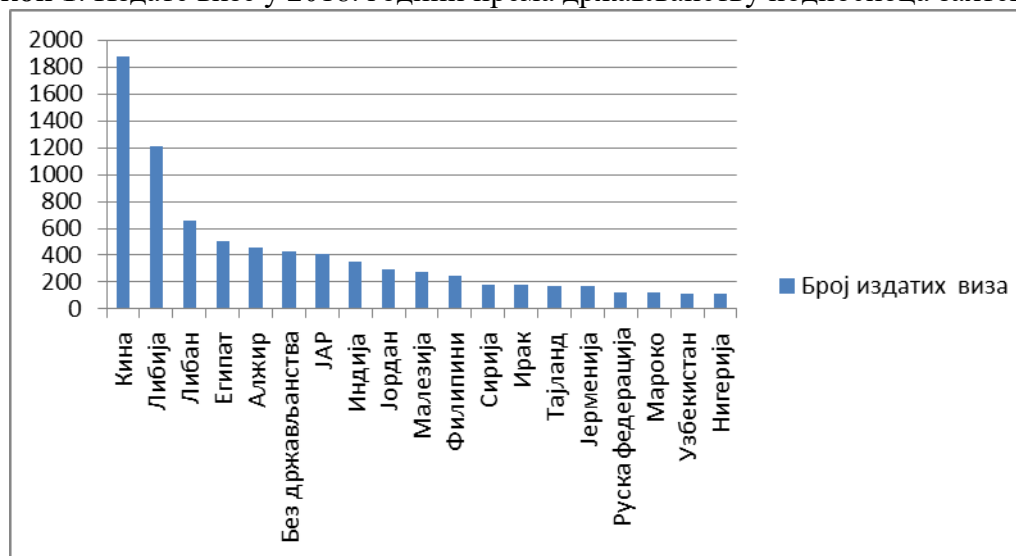
¹ Киргистан, Таџикистан, Узбекистан, Туркменистан, Грузија, Јерменија и Азербејџан

Нигерија	113	1,18	86	76.1	27	23.9
Остале државе	1.700	17.7	1.098	64.6	598	35.4
УКУПНО	9.587	100	6.641	69.3	2.941	30.7

Извор: Министарство спољних послова

У односу на претходну годину, међу земљама чијим држављанима је издато 100 и више виза, 2018. године нису Палестина, Грузија и Индонезија, док су уместо њих државе које бележе пораст одобрених виза Русија, Узбекистан и Малезија.

Графикон 1: Издате визе у 2018. години према држављанству подносиоца захтева за визу

Извор: Министарство спољних послова

Посматрано према полу, више од 2/3 виза изадато је припадницима мушке популације. У томе предњаче Индија, Египат и Ирак са преко 80% издатих виза мушкарцима. Насупрот томе, припаднице женског пола којима су у знатно већем проценту одобрене визе су из Филипина (77,7%) и Тајланда (63,7%), традиционалних држава емиграције жена. Држављанкама Јужноафричке Републике су у нешто већем проценту издате визе (52,9%) у односу на мушко становништво, док је у свим осталим државама са преко 100 издатих виза, уочљива доминација мушке популације.

Као и претходних година, тренутне евиденције у Министарству спољних послова не омогућавају разликовање издатих

виза према типу², па се не може знати за које сврхе су издате.

1.2. Прекогранична покретљивост која не спада у миграције

Подаци о прекограничној покретљивости важан су показатељ међународног положаја једне земље, како у географском погледу, тако и са становништа саобраћаја и транзита. Такође, овај податак је значајан и у погледу туризма, пословних активности, едукативних садржаја и др. Према подацима Министарства унутрашњих послова у 2018. години регистровано је преко 36.100.000 улазака у Републику Србију и преко 36.200.000 излазака из Републике Србије, од чега је већи број улазака и излазака регистрован код страних држављана. Број улазака у Републику Србију и број излазака из Републике Србије је за око 10 милиона већи него 2017. године (у 2017. години, број улазака је био 26.640.667, а број излазака 26.234.205).

Табела 2: Прекогранична покретљивост у Републици Србији у 2018. години

	Број улазака у Републику Србију	Број излазака из Републике Србије
Држављани Републике Србије	14.069.865	14.911.887
Страни држављани	22.039.129	21.359.766
Укупно	36.108.994	36.271.653

Извор: Министарство унутрашњих послова

Код наведених података, као и претходне године, није могуће даље разврставати прекограничну покретљивост према сврси уласка у Републику Србију, већ је могуће само регистровање укупног број лица која су ушла у Републику Србију и из ње изашла, на било ком граничном прелазу.

² Врсте виза су: аеродромска транзитна виза (виза А), виза за краћи боравак (виза Ц) и виза за дужи боравак (виза Д) (чл. 19. Закона о странцима РС).

Б2. Међународне миграције, одобрења привременог боравка, стално настањена популација и натурализација

Праћење међународних миграција у Републици Србији усклађује се са оквиром и стандардима ЕУ, дефинисаним Уредбом о статистици Заједнице о миграцији и међународној заштити (ЕЗ бр. 862/2007). Ова уредба дефинише основне појмове, категорије и индикаторе преко којих се прате међународне миграције и међународна заштита у подручју ЕУ. Подаци о међународним миграционим токовима и карактеристикама међународних миграната у Републици Србији у овом поглављу изложени су у складу са законским прописима, односно односе се на регуларне мигранте.

2.1. Имиграција

Имиграција или досељавање је дефинисана чланом 2. Закона о управљању миграцијама („Службени гласник РС”, број 107/12) као пресељавање у Републику Србију из неке друге државе, која траје или се очекује да ће трајати дуже од 12 месеци. Оваква дефиниција и праћење имиграције усклађено је са Уредбом о статистици Заједнице о миграцији и међународној заштити.

Као и предходних година, и у 2018. највећи број имиграната је био из НР Кине (32,5% или сваки треће лице), Румуније (25,6% или свако четврто лице) и Русије (13,5%). Оно што се јасно уочава компарацијом претходне и посматране године јесте готово двоструко већи удео имиграната из Кине и чак четвороструко већи удео имиграната из суседне Румуније. Интересантно је да имигранти из Румуније имају константно опадање

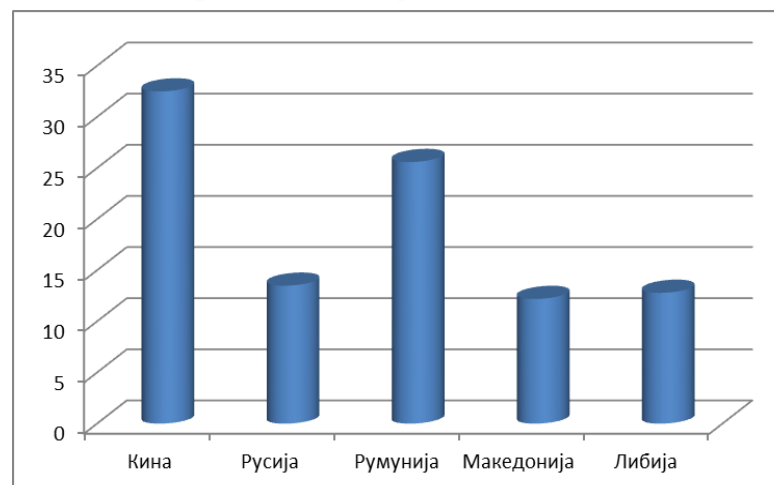
удела од 2010. године, па је ово прва година са повећањем и то значајнијим од почетка деценије. Имигранти из Северне Македоније и Либије бележе дуплирање њиховог броја у посматраном периоду, док је удео имигрантске популације из Русије уједначен. За разлику од почетка деценије држављани Украјине нису у значајном проценту регистровани као имигранти на територије Србије,

Табела 3: Државе чији су држављани најбројнији у имигрантској популацији у Републици Србији у 2017. и 2018. години

Држављанство	2017	2018.
	Удео у укупној имиграцији у %	Удео у укупној имиграцији у %
НР Кина	17,4	32,5
Руска Федерација	13,5	13,5
Румунија	6,7	25,6
Северна Македонија	6,9	12,2
Либијска Цамахирија	6,1	12,8
Укупно	50,6	47,2

Извор: Министарство унутрашњих послова

Графикон 2: Државе чији су држављани најбројнији у имигрантској популацији у Републици Србији у 2018. години

Извор: Министарство унутрашњих послова

Посматрано према полу, приметне су значајне разлике према земљи порекла имиграната. Наиме, значајније учешће женског становништва је код држављана из Румуније и Северне Македоније.

Табела 4: Најбројнија имигрантска популација у Републици Србији у 2017. и 2018. години, према држављанству и полу

Држављанство	2017.		2018.	
	Укупно	Од тога жене (у %)	Укупно	Од тога жене (у %)
Кина	4.880	14,0	5.934	35,8
Руска Федерација	3.472	31,5	4.249	25,6
Румунија	1.854	82,5	2.234	79,0
Северна Македонија	1.911	63,4	2.117	59,0
Либијска Џамахирија	1.715	39,8	2.031	12,3

Извор: Министарство унутрашњих послова

2.2. Одобрење привременог боравака

Према Закону о странцима ("Сл. гласник РС", бр. 24/2018 и 31/2019), у члану 40. се наводи да је привремени боравак дозвола боравака страног држављанина у Републици Србији и да се може одобрити странцу који намерава да борави у Републици Србији дуже од 90 дана по основу: запошљавања, школовања или учења српског језика, студирања, учествовања у

програмима међународне размене ученика или студената, стручне специјализације, обуке и праксе, научно истраживачког рада или друге научно образовне активности, спајања породице, обављања верске службе, лечења или неге, власништва над непокретности, хуманитарног боравака, статуса претпостављене жртве трговине људима, статуса жртве трговине људима и других оправданих разлога у складу са законом или међународним уговором.

У 2018. години издато је 7.591 одобрења привременог боравака први пут. Највећи број одобрења привременог боравака први пут издат је држављанима НР Кине 1.008 одобрења или 13,2% и Руске Федерације 808 одобрења или 10,7%. Овај тренд је остао непромењен како у односу на 2017. годину, тако и у односу период од почетка деценије, иако са значајно смањеним уделима ових лица. У табели је приметно да је значајан удео лица из бивших Југословенских република и то највише из Босне и Херцеговине. Уколико саберемо удео свих лица из бивше СФРЈ, они би бројали укупно 818 лица, што би их сврстало на друго место по броју издатих дозвола први пут, одмах након држављана НР Кине, а испред држављана Руске Федерације.

Табела 5: Лица којима је издато одобрење за привремени боравак први пут, према држављанству у 2018. години

Држављанство	2018.	
	Број издатих одобрења	Удео у укупном броју издатих одобрења (%)
Кина	1.008	13,2
Руска Федерација	808	10,7
Либијска Џамахирија	537	7,1
Турска	525	7,0
БиХ	386	5,1
Румунија	365	4,9
Северна Македонија	272	3,6
Црна Гора	245	3,2
СР Немачка	227	3,0
Хрватска	215	2,9
Остало	3.003	39,5
Укупно	7.591	100

Извор: Министарство унутрашњих послова

Разврставањем према основи одобрења, у 2018. години, најчешћи основ за добијање привременог боравка први пут било је по основу рада (44,7%), што је повећање у односу на претходну годину када је износило 40,2%. Спајање породице је и даље на другом месту основа за одобрење привременог боравка, јер је сваком трећем лицу на територији Србије одобрен боравак први пут управо из овог разлога. На почетку деценије, као најзначајнији основ боравка је било спајање породице, док је данас тај тренд значајно измењен у корист радних дозвола. Удео школовања, као основа за одобрење привременог боравка први пут, опада, и у 2018. години је 675 лица или 8,9% од укупног броја добило одобрење на основу овог разлога.

Табела 6: Одобрења привременог боравка издата први пут према основи одобрења, 2017. и 2018. година

Основа одобрења	2017.		2018.	
	Број	%	Број	%
Спајање породице	2.258	33,7	2.476	32,6
Рад	2.701	40,2	3.396	44,7
Школовање	731	10,9	675	8,9
Остало	1.024	15,2	1.044	13,8
Укупно	6.714	100	7.591	100

Извор: Министарство унутрашњих послова

Приликом разврставања по држављанству, уочава се да је у 2018. години, као и у претходном периоду и даље највећи број држављана Кине који су добили одобрење привременог боравка по основу рада, и то свако пето лице (21,3%). Међутим, уочава се тренд опадања лица из ове државе којима је одобрен привремени боравак на основу рада у односу на 2017. годину. Најзначајнија промена у односу на 2017. годину јесте повећање удела лица из Румуније, Босне и Херцеговине и Немачке, и значајно смањење удела из Грчке, Израела, Македоније и САД-а у овој категорији.

Табела 7: Одобрења привременог боравка на основу рада издата први пут 2017. и 2018. године, према држављанству

Држављанство	2017.		2018.		
	Број лица	%	Држављанство	Број лица	%
Кина	653	24,1	Кина	724	21,3
Украјина	184	6,9	Турска	400	11,8
Турска	179	6,7	Румунија	245	7,2
Руска Федерација	158	5,9	Руска Фед.	196	5,8

Грчка	104	3,9	БиХ	179	5,2
Италија	102	3,8	СР Немачка	109	3,2
Израел	102	3,8	Украјина	99	3,0
Румунија	100	3,6	Италија	95	2,8
Северна Македонија	85	3,1	Пољска	78	2,2
САД	84	3,1	Мађарска	72	2,2
Остало	950	35,1	Остало	1.199	35,3
Укупно	2.701	100	Укупно	3.396	100

Извор: Министарство унутрашњих послова

Одобрење привременог боравака издатог први пут по основу спајања породице највише је заступљено код држављана Руске Федерације, односно двоструко више у односу на држављане прве следеће државе по уделу – Либије. На основу података тебле се запажа да је удео држављана Русије по овом основу повећан, а удео држављана Либије смањен у односу на претходну годину. Значајно је и повећање удела лица из Црне Горе којима је одобрен привремени боравак на основу спајања породице први пут.

Табела 8: Одобрења привременог боравака на основу спајања породице издата први пут, 2017. и 2018. година

Држављанство	2017.		2018.		
	Број лица	%	Држављанство	Број лица	%
Руска Федерација	329	14,6	Руска Федерација	407	16,4
Либијска Џамахирија	248	11,0	Либија	208	8,4
БиХ	132	5,8	Кина	200	8,0
НР Кина	213	9,4	Северна Македонија	170	6,9
Северна Македонија	133	5,9	БиХ	151	6,1
Турска	110	4,9	Црна Гора	126	5,1
Остало	1093	48,4	Остало	1.214	49,1
Укупно	2258	100	Укупно	2.476	10

Извор: Министарство унутрашњих послова

Подаци о одобрењу привременог борава по основу школовања издатих први пут показују исти тренд и 2018. године, јер су држављани Либије и даље на првом месту (10,5%). Потом следе држављани САД, са знатно мањим уделом од свега 8%, а потом и суседних БиХ и Црне Горе са готово подједнаким уделом од 6,1%.

Табела 9: Одобрења привременог борава по основу школовања издата први пут, 2018. година

Држављанство	2018.	
	Број лица	%
Либијска Џамахирија	71	10,5
САД	54	8,0
БиХ	41	6,1
Црна Гора	41	6,1
Шпанија	39	5,8
Руска Федерација	32	4,7
Хрватска	24	3,5
СР Немачка	23	3,4
Турска	21	3,2
Кина	20	2,9
Остало	309	45,8
Укупно	675	100

Извор: Министарство унутрашњих послова

Посматрано по полу, међу лицима којима је одобрен привремени боравак први пут по основу рада доминира мушка популација, код спајања породица доминира женска популација, док је код захтева за школовање удео оба пола уједначенији. Тај тренд је био заступљен и у ранијим периодима и наставља се и у 2018. години.

Табела 10: Одобрења привременог боравка издата први пут према полу, за 2017. и 2018. годину

Основ одобрења	2017.			2018.		
	Мушкарци	Жене	Укупно	Мушкарци	Жене	Укупно
Рад	79,9	20,1	100	83,7	16,3	100
Спајање породице	30,7	69,3	100	36,0	64,0	100
Школовање	58,8	41,3	100	55,4	44,6	100

Извор: Министарство унутрашњих послова

Одобрења привременог боравка важећа на крају 2018. године укључују број издатих одобрења, али и одобрења која нису укинута или истекла. У 2018. години издато је укупно 21.102 одобрења привременог боравка и уочава се минималан пораст у односу на 2017. годину (20.524). Највећи број одобрења издат је за држављане Кине (15,5%) и Руске Федерације (14,2%). Значајан је удео лица из република бивше СФРЈ, којима је важеће одобрење привременог боравка на крају 2018. године и то највише из Северне Македоније (1.315 лица).

Табела 11: Одобрења привременог боравка важећа на крају 2018. године, према држављанству

Држављанство	Број лица	%
НР Кина	3.276	15,5
Руска Федерација	2.976	14,2
Либија	1.437	6,8
Северна Македонија	1.315	6,3
Украјина	915	4,3
Румунија	808	3,8
Хрватска	702	3,4
БиХ	661	3,3
Црна Гора	632	3,2
Италија	573	2,7
Остало	7.807	37,1
Укупно	21.102	100

Извор: Министарство унутрашњих послова

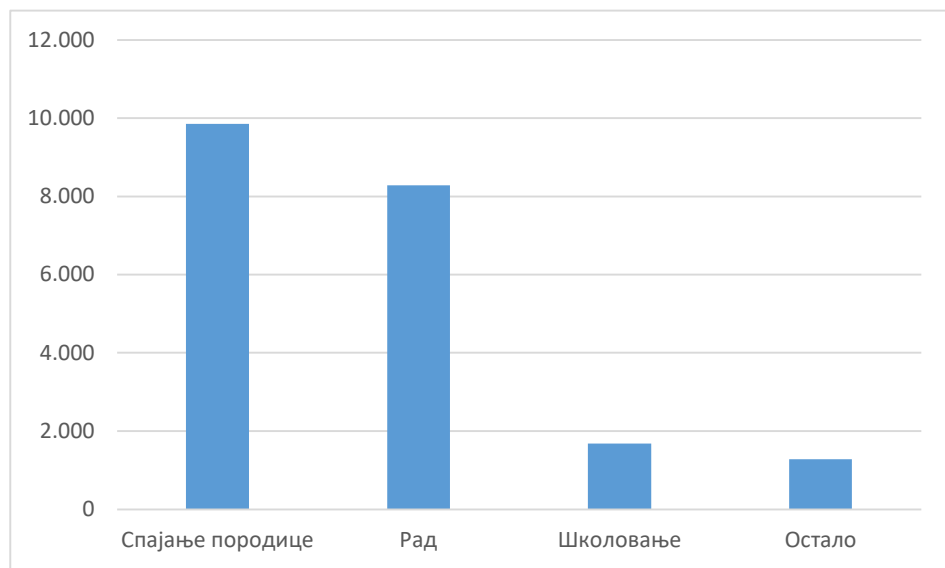
За разлику од одобрења боравка први пут, највећи број одобрења важећих на крају 2018. године био је по основу спајања породице и то готово половина од укупног броја. Овакав тренд је био заступљен и претходних година. Одобрење по основу рада је добило 39% лица, док је знатно мањи удео лица по основу школовања, испод 10%.

Табела 12: Одобрења привременог боравка важећа на крају 2018. године, према основу одобрења

Врста основа одобрења	Број лица	%
Спајање породице	9.850	46,7
Рад	8.283	39,2
Школовање	1.683	8,0
Остало	1.286	6,1
Укупно	21.102	100

Извор: Министарство унутрашњих послова

Графикон 1: Одобрења привременог боравка важећа на крају 2018. године, према основу одобрења

Извор: Министарство унутрашњих послова

2.3. Странци стално настањени у Републици Србији

Стално настањење је дозвола за дуготрајни боравак страног држављанина у Републици Србији. Закон о странцима прописује да стално настањење може да се одобри странцу који је:

- до дана подношења захтева за стално настањење у Републици Србији боравио непрекидно дуже од пет година на основу одобрења за привремени боравак;
- на територији Републике Србије у брачној или ванбрачној зајединици са држављанином Републике Србије или странцем коме је одобрено стално настањење провео непрекидно најмање три године на одобреном привременом боравку по основу спајања породице;
- пореклом са територије Републике Србије
- малолетник на привременом боравку у Републици Србији ако је један од родитеља држављанин Републике Србије или странац који има одобрено стално настањење, уз сагласност другог родитеља;
- другом странцу који има одобрен привремени боравак, ако то налажу разлози хуманости или то представља интерес за Републику Србију.

У 2018. години у Републици Србији било је 7.866 стално настањених странаца, што представља пораст у односу на 2017. Годину, када их је било 7.369. Међу стално настањеним странцима највећи број је држављана Кине (22,9%), Румуније (13,8%) и Руске Федерације (10,2%).

Табела 13: Странци стално настањени у Републици Србији у 2018. години, према држављанству

Држављанство	Број лица	%
НР Кина	1800	22,9
Румунија	1086	13,8
Руска Федерација	785	10,2
С.Македонија	576	7,3
Украјина	366	4,6
СР Немачка	355	4,5
Бугарска	254	3,2
Албанија	247	3,1
Хрватска	191	2,5
Црна Гора	133	1,6
Остало	2073	26,3
Укупно	7.866	100

Извор: Министарство унутрашњих послова

Као и претходних година и у 2018. години највећи број странаца је стално настањен по основу брака (69,6%)³, док су остали разлози минимално заступљени. Ако се томе дода и 6,5% лица која живе у ванбрачној заједници, као и незнатних 0,6% лица који желе да се споје са породицом, јасно је да су разлози емотивне природе, односно породични разлози далеко најдоминантнији у подношењу захтева за стално настањење у Републици Србији. Запошљавање је заступљено са 16,7%, што је сразмерно мали проценат ако се зна да су економске миграције најзаступљенији тип миграција, како у Србији, тако и у свету. Такође, интересантан је и податак о временском трајању боравка као основу за настањење. Тако готово свако пето лице које борави дуже од 10 година на територији Републике Србије је поднео захтев за настањење у 2017. години, док је знатно мањи удео лица која бораве 5 година (9%)

Табела 14: Странци стално настањени у Републици Србији према основу настањења у 2017. и 2018. години

Основ настањења	2017.	
	Број лица	%
Боравак 10 година	1.549	21,3
Боравак 5 година	649	9,0
Брак	4.913	67,7
Интерес Републике Србије /хуманитарни разлози	111	1,5
Пореклом са територије Републике Србије	39	0,5
Укупно	7.261	100

Основ настањења	2018.	
	Број лица	%
Брак	5.476	69,6
Запошљавање	1.319	16,7
Ванбрачна заједница	510	6,5
Власништво непокретности	218	2,8
Малолетник	144	1,8
Интерес Р Србије	104	1,5
Спајање породице	53	0,6

³ У складу са Законом о странцима, који је почео са применом 03.10.2018. године, предвиђена су 2 основа за одобрење сталног настањења: Општи - боравак до 5 година(спајање породице, власништво непокретности, запошљавање) и Посебни (брак, ванбрачна заједница, порекло, малолетник и интерес Р Србије/ хуманитарни разлози).

Порекло Р Србије	42	0,5
Укупно	7.866	100

Извор: Министарство унутрашњих послова

Уколико се упореде подаци за 2017. и 2018. годину, јасно је да је број захтева који подразумева породичне разлоге у благом порасту и то са 67,7% у 2017. години на 69,6% у 2018. години.

2.4. Радна имиграција

Привремени боравак на основу рада, запошљавања, обављања привредне или друге професионалне делатности, може да се одобри странцу:

- 1) коме је одобрено право на рад, или му је привремени боравак претходни услов за одобравање тог права, у складу са прописима којима је уређен рад странаца у Републици Србији;
- 2) који намерава да борави у Републици Србији дуже од 90 дана, ако испуњава друге услове прописане Законом о странцима, а није му потребна радна дозвола у смислу прописа којима је уређен рад странаца у Републици Србији.

На крају 2018. године 8.283 странаца имало је одобрен привремени боравак по основу запошљавања. Овај број се повећао у односу на 2017. годину када је 7.550 странаца боравило у Републици Србији по основу запошљавања и рада. Од укупног броја странаца највише је било држављана Кине (27%).

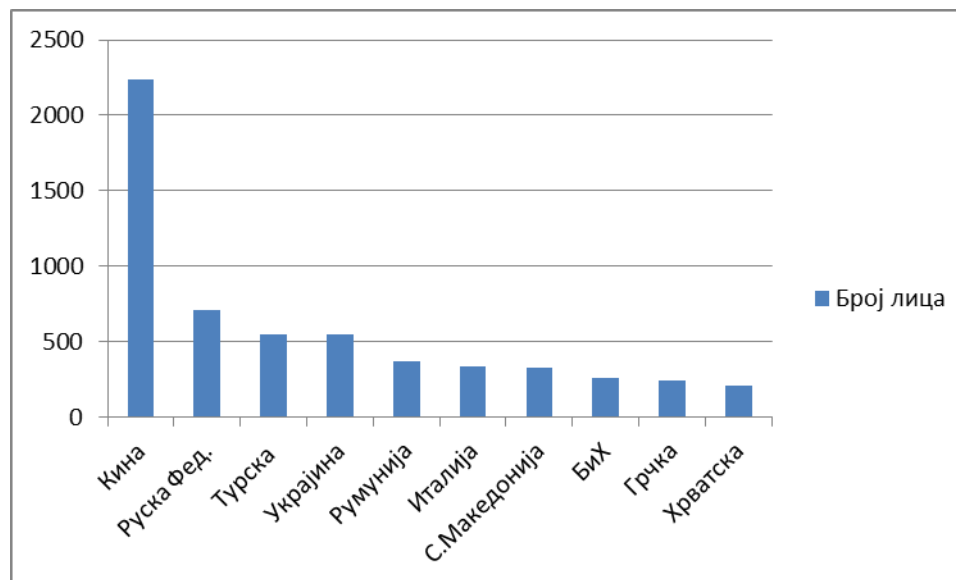
Табела 15: Страни држављани који су у Републици Србији боравили по основу рада у 2018. години, према држављанству

Држављанство	Број лица	%
НР Кина	2234	27,0
Руска Федерација	711	8,6
Турска	551	6,8
Украјина	545	6,5
Румунија	366	4,6
Италија	337	4,1
Северна Македонија	325	3,9
БиХ	262	3,1
Грчка	244	2,8

Хрватска	210	2,5
Остало	2498	30,1
Укупно	8.283	100

Извор: Министарство унутрашњих послова

Графикон 2: : Страни држављани који су у Републици Србији боравили по основу рада у 2018. години, према држављанству

Извор: Министарство унутрашњих послова

Запошљавање странаца у Републици Србији врши се у складу са Законом о запошљавању странаца („Службени гласник РС”, бр. 128/14, 113/17 и 50/18), као и Правилником о дозволама за рад („Службени гласник РС”, број 63/18), којим се ближе уређује начин издавања, односно продужења дозволе за рад, начин доказивања испуњености услова и потребни докази за издавање, односно продужење дозволе за рад и облик и садржина дозволе за рад.

Закон прописује да странац који се запошљава у Републици Србији у складу са овим законом, има једнака права и обавезе у погледу рада, запошљавања и samozapoшљавања као и домаћи држављанин, ако су испуњени услови у складу са законом. Запошљавање странца се остварује под условом да поседује одобрење за привремени боравак без обзира на временско трајање боравка или стално настањење у складу са законом и дозволу за рад.

Дозвола за рад се може издати као лична радна дозвола и као радна дозвола. Лична радна дозвола се издаје на захтев

странца ако има одобрење за стално настањење, ако има статус избеглице, или ако припада посебној категорији странца (лице које тражи азил, лице коме је одобрена привремена заштита, жртва трговине људима, односно лице коме је одобрена супсидијарна заштита, у складу са законом).

Радна дозвола је врста дозволе за рад која се издаје као радна дозвола за запошљавање, радна дозвола за посебне случајеве запошљавања (упућена лица, кретање у оквиру привредног друштва, независни професионалци и за оспособљавање и усавршавање) и као радна дозвола за самозапошљавање.

У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2018. године Национална служба за запошљавање укупно је издала 8.990 дозвола за рад страним држављанима, и то: 1.254 личних радних дозвола, 3.851 радних дозвола за запошљавање, 572 радне дозволе за упућена лица, 1.012 радних дозвола за кретање у оквиру привредног друштва, 11 радних дозвола за независног професионалца, 2.256 радних дозвола за самозапошљавање и 34 радне дозволе за оспособљавање и усавршавање.

Број издатих радних дозвола странцима који имају привремени боравак у Републици Србији у 2018. години износио је 8.689, што је значајан пораст у односу на 2017. Годину, када је тај број износио 7.405 лица.

Како се број лица која имају радну дозволу односи само на особе које су према тада важећем Закону о условима за заснивање радног односа са страним држављанима („Службени лист СФРЈ”, бр. 11/78 и 64/89, „Службени лист СРЈ”, бр. 42/92, 24/94 и 28/96 и „Службени гласник РС”, број 101/05 – др. закон) поднеле захтев за заснивање радног односа, процењује се да је број странаца који раде у Републици Србији далеко већи од броја издатих радних дозвола, јер се не односи на ангажовање странаца без заснивања радног односа, чланства у управним одборима и друге врсте ангажмана. Тиме се појашњава и разлика између броја одобрених боравака по основу рада од стране Министарства унутрашњих послова и броја издатих радних дозвола од стране Националне службе за запошљавање.

У односу на степен стручне спреме, највише радних дозвола странцима са привременим боравком је издато лицима који имају VII-1 (2.513 дозвола), IV (2.283 дозвола) и III (1.014 дозвола) степен стручне спреме.

Укупно је издато 8.689 радних дозвола странцима **са привременим боравком** у 2018. Години, а највише је издато у Филијали за град Београд (5.389 или 62,0% од укупног броја). Број жена којима су у 2018 години издате радне дозволе износио је 2.163 што је 24,9% од укупно броја издатих дозвола за рад, односно свака пета дозвола је издата припадницама овог пола. Највише их је у Филијали за град Београд (1.318 жена, односно 60,9% од укупног броја жена) и Филијали Нови Сад (262 жене или 12,1% од њиховог укупног броја). Посматрано према државама, највећи број радних дозвола издат је држављанима Кине и то 2.159 или 25% од укупног броја. Потом следе држављани Русије и Турске у знатно мањем износу, односно 823 дозволе држављанима Руске федерације и 507 дозвола држављанима Турске.

Табела 16: Број издатих радних дозвола странцима са привременим боравком у 2018. години, према држављанству

Држављанство	Број радних дозвола	
	Укупно	Жене
НР Кина	2.159	492
Руска Федерација	823	295
Турска	507	53
Северна Македонија	460	161
Италија	364	38
БиХ	331	89
Хрватска	278	104
Румунија	274	75
Грчка	271	23
СР немачка	232	57
Црна Гора	215	69
Украјина	180	85
Велика Британија	159	33
Словенија	155	40
Израел	153	31
Бугарска	148	56
САД	128	49
Француска	127	20
Мађарска	127	18
Пољска	125	37
Остали	1.473	338
Укупно	8.689	2.163

Извор: НСЗ

У 2018. години странцима са сталним боравком је издато 300 дозвола за рад, од чега већину женској популацији и то 165, односно 55% од укупног броја. Према држављанству, поново су држављани Кине на првом мсету са 88 дозвола или 29% укупног броја и код ове популације доминирају мушкарци са издатим дозволама за рад. На другом месту су држављани Северне Македоније, међу којима доминираја женско становништво са 64%, а на трећем држављани Русије са апсолутном доминацијом жена од чак 80% .

Табела 17: Број издатих радних дозвола странцима са сталним боравком у 2018. години, према држављанству

Држављанство	Број радних дозвола	
	Укупно	Жене
НР Кина	88	37
Северна Македонија	33	21
Руска Федерација	29	23
Украјина	18	15
Хрватска	13	7
Румунија	13	9
Грчка	9	1
Аустрија	6	3
Холандија	6	2
СР Немачка	5	5
Молдавија	5	3
Турска	5	0
Албанија	4	4
Јордан	4	0
Црна Гора	4	2
Словенија	4	2
Бугарска	3	3
Белорусија	3	3
Тунис	3	2
Велика Британија	3	0
Азербејџан	2	0
Јерменија	2	2
Иран	2	1
Италија	2	1

Словачка	2	2
Шведска	2	2
Сиријска Арапска Република	2	1
Туркменистан	2	1
Алжир	1	0
Аргентина	1	0
Аустралија	1	1
Белгија	1	0
БиХ	1	1
Камерун	1	0
Чиле	1	1
Колумбија	1	0
Куба	1	1
Чешка Република	1	0
Етиопија	1	1
Француска	1	0
Мађарска	1	1
Индонезија	1	1
Јамајка	1	1
Казахстан	1	1
Кореја	1	0
Либан	1	0
Мали	1	0
Мексико	1	0
Филипини	1	1
Јужна Африка	1	1
Шпанија	1	0
Швајцарска	1	0
САД	1	1
Узбекистан	1	1
Укупно	300	165

Извор: НСЗ

Незапослени страни држављани на евиденцији НСЗ су лица која имају привремени боравак или стално настањење (одобрен од стране Министарства унутрашњих послова) и налазе се на евиденцији НСЗ. На евиденцији Националне службе за запошљавање са стањем на дан 31.12.2018. године налазило се 733 незапослених страних држављана од којих је 80,5% женског пола.

На евиденцији Националне службе за запошљавање са стањем на дан 31.12.2018. године налазило се укупно 552.513 незапослених лица од којих је 0,13% регистровано као страни држављани. Тренд је био идентичан и претходне године. На евиденцији Националне службе за запошљавање са стањем на дан 31.12.2018. године налазило се укупно 294.978 незапослених лица женског пола од којих је 0,2% регистровано као страни држављани.

Највише незапослених лица је било из Северне Македоније и то свако пето лице на евиденцији НЗС. За њима следе држављани Русије са 12% и Црне Горе са 10%.

Табела 18: Странци који су се налазили на евиденцији НСЗ 31.12.2018. године, према држављанству

Држава	Број лица	%
Северна Македонија	155	21,15
Руска Федерација	86	11,73
Црна Гора	74	10,10
Румунија	71	9,69
Албанија	67	9,14
БиХ	52	7,09
Украјина	47	6,41
Бугарска	25	3,41
Молдавија	18	2,46
Хрватска	14	1,91
Остало	124	16,9
Укупно	733	100

Извор: НСЗ

Најавећи број незапослених припадао је групи млађег средовечног становништва, односно лицима између 30 и 49 година (62,2%). Потом следе старији радници, односно лица која припадају старијем средовечном становништву 21,2%, а потом млади од 15-29 година са 16,6%.

Табела 19: Странци који су се налазили на евиденцији НСЗ 31.12.2018. године, према старости

Старосне групе	Број лица	%
Млади (15–29)	122	16,6
Лица средње старосне групе (30–49)	456	62,2
Старији радници (50–64)	155	21,2
Укупно	733	100

Извор: НСЗ

Посматрано према образовној структури странаца који су се налазили на евиденцији НСЗ на дан 31.12.2018. године, а који су пријављени до 12 месеци, највеће учешће чине лица без формалног образовања и лица са завршеном основном школом, укупно 76,2%. Исто је и код лица која су пријављена дуже од 12 месеци, а удео лица ове две категорије је чак 76,5% од укупног броја.

Табела 20: Странци који су се налазили на евиденцији НСЗ 31.12.2018. године, према образовању

Највиша завршена школа	Пријављени до 12 месеци		Пријављени дуже од 12 месеци	
	Број лиц	%	Број лиц	%
Без школе и незавршена основна	218	76,2	342	76,5
Завршена основна школа				
Средња школа	46	16,1	72	16,1
Виша школа и факултет	22	7,7	33	7,4
Укупно	286	100	447	100

Извор: НСЗ

Током 2018. године на евиденцију НСЗ укупно се пријавило 572 страних држављана. Највеће је учешће новопријављених лица из Северне Македоније (17,5%), Руске Федерације (13,5%) и Црне Горе (8,7%). Из приложеног се уочава да је тренд настављен у односу на 2017. годину.

Табела 21: Странци који су се пријавили на евиденцију НСЗ у 2018. години, према држављанству

Држављанство	Број лица	%
Северна Македонија	100	17,5
Руска Федерација	78	13,6
Црна Гора	50	8,7
Румунија	47	8,2
БиХ	40	7,0
Украјина	40	7,0
Албанија	38	6,6
Бугарска	23	4,0
Хрватска	18	3,1
Остало	138	24,1
Укупно	572	100

Извор:НСЗ

2.5. Страни студенти

Прецизни подаци о страним студентима уписаним на универзитете у Републици Србији нису доступни. Најближу процену омогућавају подаци о странцима који су се налазили на привременом боравку због школовања са важећим дозволама. На крају 2018. године 1.683 странаца налазило се у Републици Србији на привременом боравку по основу школовања, што представља минимални пад у односу на 2017. годину када их је било 1.753. Највећи број ових лица су држављани Либије (28,1%), док су у знатно мањем уделу заступљени држављани Русије (6,8%), Црне Горе (4,3%) и Грчке (4,2%). Занимљиво је да су држављани Либије већ готово читаву једну деценију убедљиво најбројнија група лица са важећим дозволама за привремени боравак на основу школовања.

Табела 22: Странци са важећим дозволама за привремени боравак на основу школовања, на крају 2018. године, према држављанству

Држављанство	Број лица	%
Либијска Џамахирија	474	28,1
Руска Федерација	115	6,8
Црна Гора	73	4,3
Грчка	72	4,2
Хрватска	63	3,7
С. Македонија	53	3,3
Турска	51	3,0
Кина	49	2,9
БиХ	44	2,6
СР Немачка	38	2,4
Остало	651	38,7
Укупно	1.683	100

Извор: Министарство унутрашњих послова

2.6. Стицање држављанства

У 2018. године 20.634 лица су стекла држављанство Републике Србије, што представља пад у односу на 2017. годину када је 23.507 лица стекло држављанство. Убедљиво највише лица је пореклом из БиХ, чак 16.057 лица или 77,8% од укупног броја. За њима следе, иако у значајно мањем броју, држављани република бивше СФРЈ и то Црне Горе, Хрватске, Македоније и Словеније укупно 3.137 лица или 15%. Из овога следи да је чак 93% лица која су стекла држављанство Србије у 2018. години пореклом из бивше СФРЈ.

Табела 23: Новопримљени држављани Републике Србије у 2018. години, према претходном држављанству

Претходно држављанство	Број лица	%
БиХ	16.057	77,81
Црна Гора	1.699	8,23
Хрватска	916	4,43
Северна Македонија	420	2,03
Аустрија	277	1,34
СФРЈ	162	0,78

Руска Федерација	145	0,7
Румунија	108	0,52
Словенија	102	0,49
Албанија	100	0,48
Остало	648	3,14
Укупно	20.634	100

Извор: Министарство унутрашњих послова

2.7. Емиграција

2.7.1. Емиграција из Републике Србије у европске земље

Закон о управљању миграцијама („Службени гласник РС”, број 107/12) дефинише емиграцију као спољну миграцију из Републике Србије која траје или се очекује да ће трајати дужи од 12 месеци (члан 2). Праћење емиграције представља посебно сложен проблем. Домаће евиденције не омогућавају обухватне нити прецизне увиде у величину и карактеристике емигрантске популације, а статистике страних држава ка којима емигранти из Републике Србије традиционално гравитирају нису често доступне ни прецизне.

Према Закону о пребивалишту и боравишту грађана („Службени гласник РС”, број 87/11), којим се уређује пријављивање и одјављивање пребивалишта, пријављивање и одјављивање боравишта, пријављивање привременог боравака у иностранству, надлежност и начин вођења одговарајућих евиденција, грађани Републике Србије који оду у иностранство с намером да непрекидно бораве у иностранству не дужи од 90 дана, а свој боравак продуже, дужни су да привремени боравак у иностранству дужи од 90 дана пријаве надлежном органу преко дипломатско-конзуларног представништва (члан 19).

Република Србија је емиграциона земља, али као и многе друге државе не поседује потпуне евиденције о лицима која емигрирају из земље, те се у изради Миграционог профила користе подаци Еуростата који државе чланице ЕУ објављују о броју имиграната у текућој години. Земље поред редовног достављања података о процењеном броју становника за текућу годину достављају релевантне податке Еуростат-у и о имиграцији и емиграцији који се објављују на годишњем нивоу. Самим тим су референтни подаци о броју становника, живорођенима, умрлима, имиграцији и емиграцији како на националном тако и регионалном нивоу доступни у Еуростатовој бази, заједно са демографским индикаторима који су изведени на основу самих података.

Немачки завод за статистику је објавио да је 2017. године на територији ове државе боравило 324.000 лица пореклом из Србије⁴. Према подацима Еуростата од 1.1.2018. године 141.000 лица рођена у Србији или 8,4% укупног броја миграната је живело у Аустрији, 43.800 или 8,2% у Мађарској и 25.400 или 10% у Словенији.

⁴ <https://www.destatis.de>

Од укупно 16.046 српских држављана, који су напустили Републику Србију током 2017. године, односно новопристигли имигранти у неку од држава ЕУ и Европе (које достављају податке Еуростат-у) највећи број се определио за Аустрију и то 4.740 лица или 30% од укупног броја. На другом и трећем месту су Шведска и Словенија са готово једнаким бројем лица (1.961, односно 1.956 лица), али са значајном разликом у полној структури. Наиме, за разлику од Аустрије и Шведске где је удео оба пола готово изједначен, у Словенију одлази доминантно мушка популација и то чак 80% миграната. Слична је ситуација и са Мађарском, која је на четвртом месту по броју новопридошних миграната у 2017. години. Са друге стране, број жена које се одлучују за одлазак у Швајцарску, Италију и Норвешку је већи од броја мушкараца. Посматрано укупно, нешто већи удео мушкараца учествује у међународним миграцијама у односу на жене и то 58% мушкараца према 42% жена.

Табела 24: Држављани Републике Србије који су у 2017. години регистровани као новопристигли имигранти у европским земљама које достављају податке Еуростат-у⁵

Земље дестинације	2017.		
	Укупно	Мушкарци	Жене
Аустрија	4.740	2.525	2.215
Шведска	1.961	995	966
Словенија	1.956	1.556	400
Мађарска	1.659	1.233	426
Швајцарска	1.289	582	707
Италија	903	372	531
Норвешка	683	333	350
Хрватска	553	389	164
Румунија	462	298	164
Чешка Република	410	289	121
Белгија	384	180	204
Холандија	303	137	166
Бугарска	283	165	115
Луксембург	182	99	83

⁵ Не располаже се подацима колико Срба борави у СР Немачкој, јер подаци из СР Немачке нису објављени у моменту када се приступило Еуростатовој бази података. Бази података је приступљено 10.6.2019. године

Данска	136	79	57
Финска	44	24	20
Исланд	41	19	22
Словачка	35	20	15
Естонија	12	5	7
Лихтенштајн	4	0	4
Литванија	4	4	0
Летонија	2	0	2
Укупно	16.046	9.304	6.739

Извор: ЕУРОСТАТ, <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

2.7.2. Запошљавање држављана Републике Србије и упућивање запослених држављана на рад у иностранство

Запошљавање држављана Републике Србије у иностранству уређено је Законом о запошљавању и осигурању за случај незапослености („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 38/15, 113/17 и 113/17-др.закон). Национална служба за запошљавање и агенције за запошљавање су носиоци послова посредовања у запошљавању у иностранству како незапосленим лицима, тако и оним лицима која траже промену запослења. Национална служба и приватне агенције за запошљавање пружају обавештења о могућностима и условима за запошљавање у иностранству, условима рада и живота, правима и обавезама на раду, о облицима и начину заштите у складу са уговором о запошљавању у иностранству, као и о правима по повратку са рада из иностранства, у складу са законом. Носиоци послова запошљавања су у обавези да обезбеде заштиту лица која се запошљавају у иностранству, која подразумева најмање једнак третман по основу рада са држављанима државе запослења.

Имајући у виду одредбе закона, у току 2018. године посредством Националне службе за запошљавање, након спроведених поступака посредовања у запошљавању на захтев страних послодаваца, запослено је 60 лица у Немачкој, 15 у Словенији, 19 у Хрватској, четири у Португалији. Поред наведеног у Немачкој је запослено и 106 лица након спроведених поступака посредовања у оквиру Пројекта „Triple Win”, као и 351 држављанин Републике Србије за потребе познатог послодавца у Немачкој.

На основу извештаја агенција за запошљавање, који се доставља на шестомесечном нивоу, у иностранству се у првих шест месеци 2018. године запослило 3.035 држављана Републике Србије код иностраних послодаваца (САД, Немачка, Грчка, Мађарска, Чешка, Руска Федерација, бродови МСЦ – застава Панама, Словачка и др.), док се у последњих шест месеци 2018. године запослило 3.545 држављана Републике Србије код иностраних послодаваца (Словачка, Руска Федерација, САД, Чешка,

бродови МСЦ – застава Панама, Немачка, Мађарска, Словенија, Кипар, Швајцарска и др.).

У 2018. години издато је 20 дозвола за рад новооснованим агенцијама за запошљавање. Продужено је 5 дозвола за рад агенцијама за запошљавање, док су одузете 2 дозволе за рад. На дан 31. децембар 2018. године у Републици Србији било је регистровано 118 агенција за запошљавање. Надзор над радом Националне службе за запошљавање и агенција за запошљавање врши Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

Упућивање запослених на привремени рад у иностранство је у Републици Србији уређено Законом о условима за упућивање запослених на привремени рад у иностранство и њиховој заштити који је на снази од јануара 2016. године са изменама и допунама које су у примени од 7. јула 2018. године. Овим законом су уређена права запослених који се упућују на привремени рад у иностранство, услови, поступак и обавезе послодавца у вези са упућивањем запослених на привремени рад у иностранство.

Према подацима Централног регистра обавезног социјалног осигурања за 2018. годину, 901 послодавац из Републике Србије је упутио укупно 15503 запослених на привремени рад у 107 земаља. Међу упућеним запосленима претежно су запослени у радном односу на одређено време (14741), мушког пола (13934), старости од 41 до 65 година живота (6021). Највише запослених упућено је на привремени рад у Немачку (5.205), Словачку Републику (3.704), Републику Хрватску (679), Руску Федерацију (541), Мађарску (519), Републику Црну Гору (472), Аустрију (217), Чешку Републику (195) и Републику Словенију (180).

Овај закон се примењује на послодавце који упућују запослене на привремени рад у иностранство ради:

- 1) рада у оквиру извођења инвестиционих и других радова и пружања услуга, на основу уговора о пословној сарадњи, односно другог одговарајућег основа;
- 2) рада или стручног оспособљавања и усавршавања за потребе послодавца у пословним јединицама послодавца у иностранству, на основу акта о упућивању или другог одговарајућег основа;
- 3) рада или стручног оспособљавања и усавршавања за потребе послодавца у оквиру међукомпанијског кретања по основу позивног писма, политике међукомпанијског кретања или другог одговарајућег основа.

За детаљманску 2017-2018. годину надлежни органи Немачке одобрили су квоту од 2.770 радних дозвола, а просечна искоришћеност је била 2.756 радних дозвола. Решењем министра Број:119-01-16/2016-02 од 22. јуна 2016. године, које је донето на основу Закључка Владе 05 Број:337-4653/2016 од 17. маја 2016. године, одређена је Привредна комора Србије за одговарајућу организацију за распоређивање утврђеног максималног броја деташираних радника на послодавце са територије Републике Србије, вођење евиденције о расподели контингента и контролу коришћења додељеног контингента у складу са Споразумом између Савезног извршног већа СФРЈ и Владе Немачке о упућивању југословенских радника организација удруженог рада из СФРЈ и запошљавању у Немачкој на основу уговора о извођењу радова, почев од детаљманске 2017/2018 године.

Миграциони сервисни центри

Кроз установљену мрежу седам миграционих сервисних центара – МСЦ (Београд, Ниш, Нови Пазар, Нови Сад, Краљево, Крушевац и Бор), који су формирани при Националној служби за запошљавање, мигрантима и потенцијалним мигрантима пружају се информације о ризицима ирегуларне миграције, правима миграната, процедурама за добијање виза, радних и боравишних дозвола, могућностима за запошљавање и студирање у иностранству, приступу здравственој заштити и образовању у иностранству и др., чиме се доприноси ефикасном ширењу информација о легалним токовима миграција, односно побољшању њихове информисаности и припремљености за евентуални одлазак или што адекватније прилагођавање условима и прописима које важе у земљи одредишта. Током 2018. године услуге у седам МСЦ-а у НСЗ је користило укупно 908 лица, од чега је 66,5% или 604 мушкарца, односно 33,5% или 304 жене. Посматрано према статусу, међу корисницима услуга било је 70,7% или 642 незапослена лица, односно 26,9% или 244 запослених лица, а најмање заступљени су студенти (8 лица), послодавци (3 лица) и ученици (1 лице). Корисници, према личном исказу, долазе из руралних средина и доминирају, у односу на оне кориснике који долазе из урбаних места у Републици Србији.

Значајан показатељ о корисницима услуга је ниво формалног образовања. Од свих 908 корисника, у наведеном периоду највеће учешће имају лица са завршеном средњом школом – са IV CCC (38,9% или 353 лица), и лица са III CCC (24,9% или 226 лица), затим следе лица са завршеним основним студијама – VII/1 CCC (14,5% или 132 лица), лица са завршеном вишом школом – VI/1 CCC (6,8% или 62 лица) док се на зачељу интересовања за легалан одлазак на рад у иностранство налазе лица са I CCC (5,6% или 51 лице), са II CCC (3,1% или 28 лица), са V CCC (1,7% или 15 лица), са VI/2 CCC (12 лица), са VII/2 (10лица) и са VIII CCC (2 лица).

Посматрано по старосним групама, највише је било корисника из групе лица од 31 до 50 година (54,8% или 498 лица), а следе лица преко 50 година (14,6% или 133 лица), па она од 26 до 30 година (13,1% или 119 лица) и она до 25. године (9,9% или 90 лица).

Доминирају миграције у циљу рада, а следе миграторна опредељења ради стицања боравка, па признавања квалификација, школовања, исељења, спајања породице, а на крају су samozапошљавање и азил.

Највећи број корисника услуга у назначеном периоду, био је у МСЦ Београд (40,6% или 369 лица), следе МСЦ Крушевац (19,1% или 173 лица), МСЦ Нови Сад (14,2% или 129 лица) и МСЦ Ниш (13,3% или 121 лице). Осетно мање регистрованих корисника услуга је у МСЦ Нови Пазар (5,6% или 51 лице), МСЦ Краљево (4,3% или 39 лица) и на крају је МСЦ Бор (2,9% или 26 лица).

Када је у питању земља избора (дестинације) потенцијалних миграната, земља првог избора је свакако Немачка, а земља другог избора је Аустрија, док је Швајцарска као трећа најпожељнија дестинација корисника услуга 7 МСЦ у НСЗ у назначеном периоду. Следе Шведска и Норвешка из Европског економског простора, док су Канада и Аустралија препознате као најпожељније земље ван европског простора, за коју су корисници 7 МСЦ у НСЗ највише заинтересовани. Убедљиво највећи број потенцијалних миграната са наших простора, када говоримо о употреби страних језика, служи се енглеским, а за њим следе немачки, руски, норвешки и остали језици.

Билатерални споразуми

Република Србија има закључене **билатералне уговоре о социјалној сигурности** са 28 држава и то: Републиком Аустријом, Републиком Кипар, Словачком Републиком, Уједињеним Краљевством Велике Британије и Северне Ирске, Великим Војводством Луксембурга, Републиком Француском, Мађарском, Краљевином Данском, Републиком Бугарском, Чешком Републиком, Републиком Италијом, Савезном Републиком Немачком, Краљевином Шведском, Републиком Словенијом, Краљевином Холандијом, Републиком Пољском, Краљевином Белгијом, Румунијом, Републиком Хрватском, Краљевином Норвешком, Швајцарском Конфедерацијом, Републиком Панамом, Великом Социјалистичком Народном Либијском Арапском Џамахиријом, Босном и Херцеговином, Црном Гором, Републиком Македонијом, Канадом, Републиком Турском и Руском Федерацијом.

У периоду јануар – децембар 2018. године, у поступку спровођења међудржавних споразума о социјалном осигурању између Републике Србије и других држава уговорница, укупно је формирано 763 предмета за покретање поступка за издавање потврда о периодима осигурања и коришћењу права на новчану накнаду (за Хрватску 491, Босну и Херцеговину 174, Црну Гору 43, Северну Македонију 20, Словенију 24, Немачку 3, Шпанију 1, Чешку 1, Русију 1, Бугарску 1, Велику Британију 3 и за Мађарску 1).

По раније упућеним захтевима примљено је 667 потврда иностраних органа (из Хрватске 327, БиХ 235, Црне Горе 43, Северне Македоније 22, Словеније 34, Кипра 1, Италије 2, Чешке 1, Турске 1 и из Холандије 1).

Примљено је 395 захтева за потврђивање стажа осигурања из држава уговорница (Хрватске 70, БиХ 83, Црне Горе 40, Словеније 165, Мађарске 22, Бугарске 1 и из Аустрије 14).

Послато је 669 потврда о периодима осигурања навршеним у Републици Србији по примљеним захтевима (у Хрватску 213, БиХ 197, Црну Гору 75, Словенију 157, Чешку 1, Мађарску 10, Турску 1, Бугарску 1, Кипар 1, Холандију 1 и Аустрију 12).

У примени Споразума између СРЈ и Босне и Херцеговине о социјалном осигурању којим је омогућен трансфер давања, из БиХ је достављен 1 захтев, а у БиХ су упућена 4 захтева.

Република Србија има закључене билатералне споразуме о привременом запошљавању радника миграната са Републиком Белорусијом, Босном и Херцеговином и Републиком Словенијом.

Доношењем Закона о потврђивању Споразума између Владе Републике Србије и Владе Републике Словеније о запошљавању држављана Републике Србије у Републици Словенији („Службени гласник РС – Међународни уговори”, број 9/18) извршена је ратификација наведеног споразума.

У новембру 2018. године између два ресорна министарства потписан је Протокол о спровођењу Споразума између Владе Републике Србије и Владе Републике Словеније о запошљавању држављана Републике Србије у Републици Словенији.

Поред наведеног, у 2018. години закључен је Меморандум о сарадњи у области запошљавања између Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Републике Србије и Министарства за националну економију Мађарске.

У току су преговори за закључивање билатералних споразума о привременом запошљавању са Државом Катар, Малтом, Чешком и Руском Федерацијом.

2.7.3 Дијаспора

Према најновијим информацијама дипломатско - конзуларних представништава Републике Србије у иностранству, иако свеобухватан попис припадника наше дијаспоре и Срба у региону никада није извршен, процењује се да дијаспора Србије, укључујући у тај број и Србе у региону, данас броји око 4,5 милиона људи. Од тог броја, око милион и по су држављани Србије, при чему значајан број су двојни држављани, односно поседују и држављанство земаља имиграције. Рачуна се да у расејању делује преко 1.300 најразличитијих асоцијација које окупљају наше људе на свих пет континената, а највише их је у земљама Европске Уније, Северној Америци и Аустралији. По проценту припадника дијаспоре у односу на број становника у матици, Србија спада у ред земаља са изузетно бројном дијаспором. Овако велики број припадника дијаспоре у иностранству и Срба у региону резултат је дуге историје исељавања српског становништва из своје земље из различитих разлога у различитим периодима, од економских, политичких, верских, културних, породичних, па до исељавања пред насиљем и прогоном. Према Закону о дијаспори и Србима у региону („Службени гласник РС” број: 88/09), израз „Срби у региону” означава припаднике српског народа који живе у Словенији, Хрватској, БиХ, Црној Гори, Северној Македонији, Румунији, Албанији, и Мађарској (члан 2.).

Б3. Статистика која се односи на превенцију илегалног уласка и боравка

3.1. Спречавање илегалног уласка у Републику Србију

Према члану 15. Закона о странцима, улазак у Републику Србију одбиће се странцу ако:

1. нема важећу путну исправу или визу, уколико је потребна;
2. нема довољно средстава за издржавање за време боравка у Републици Србији, за повратак у државу порекла или транзит у другу државу, или му на други начин није обезбеђено издржавање за време боравка у Републици Србији;
3. је у транзиту, а не испуњава услове за улазак у другу државу транзита или државу крајње дестинације;
4. је на снази заштитна мера удаљења, мера безбедности протеривања странца, односно забрана уласка у Републику Србију;
5. нема потврду о вакцинисању или други доказ да није оболео, а долази са подручја захваћеног епидемијом заразних болести;
6. нема путно здравствено осигурање за период за који намерава да борави у Републици Србији;
7. то захтевају разлози заштите безбедности Републике Србије и њених грађана;
8. се утврди да у вези са уласком и боравком странаца на територији Републике Србије постоји негативна процена безбедносног ризика;

9. то представља обавезу Републике Србије у вези са спровођењем међународних мера ограничавања;
10. се утврди да странац користи фалсификована документа;
11. је странац већ боравио у Републици Србији 90 дана током 180 дана, уколико међународним уговором није другачије одређено, осим ако се ради о странцу који има визу за дужи боравак (визу Д) или одобрени привремени боравак;
12. постоји оправдана сумња да боравак неће користити у намеравану сврху;
13. постоји оправдана сумња да неће напустити Републику Србију пре истека рока важења визе, односно ако постоји могућност незаконите миграције по уласку у Републику Србију.

Наведени разлози представљају и основ за отказивање боравка странцима у Републици Србији. У току 2018. године, улазак на територију Републике Србије није омогућен за укупно 6.096 лица. У 2018. години, од укупног броја страних држављана чији је улазак у Републику Србију одбијен, у највећи број су лица без држављанства. Када се говори о разлогу одбијања уласка у Републику Србију, највећи број странаца у 2018. години враћен је из разлога непоседовања/неважећих личних докумената - визе/ личне карте (51,2%).

Табела 25: Лица чији је улазак у Републику Србију одбијен, према држављанству и разлогу одбијања у 2018. години

Националност	Непоседовање/неважећиличнични документ/виза/ ЛК/ИД	Нејасна сврха боравка	Прекорачење боравка	Недовољно средства за издржавање	Изречена мера	Претња по безбедност	Безусловна затрећу земљу	Остало	недоступан податак	Укупно
Непознато држављанство	207	/	/	/	/	/	/	/	/	207
Без држављанства	690	/	/	/	/	/	/	2	/	692
СР Немачка	348	2	/		1	/	/	89	/	440

Румунија	186	5	/	18	9	1	/	39	/	258
Бугарска	184	/	/	10	6	7	/	69	/	276
Индија	6	777	/	1	/	/	/	7	/	791
Иран	102	412	1	1	2	/	/	15	/	533
БиХ	67	3	/	/	25	8	/	248	/	351
Црна Гора	121	1	/	3	137	3	/	67	/	332
Остало	1.212	444	1	42	47	33	/	437	/	2.216
Укупно	3.123	1.644	2	75	227	52	/	973	/	6.096

Извор: Министарство унутрашњих послова

3.2. Враћање лица која илегално бораве у Републици Србији

У 2018. години број странаца којима је изречена мера отказа боравка у Републици Србији је износио 4.142 лица. У односу на 2017. годину, тај број је повећан. Међу отказаним боравцима, највише је држављана Авганистана (1.136 лица), као и предходних година, а услед повећаног прилива миграната из ове државе још од 2015. године. Међутим, њихов број је у односу на претходну годину у благом опадању, док је број држављана Пакистана, а пре свега Ирана са отказом боравка у значајном порасту у посматраном периоду.

Табела 26: Број лица којима је изречена мера отказа боравка у 2017. и 2018. години, према држављанству

Држављанств олица	2017.		Држављанство лица	2018.	
	Број лица	%		Број лица	%
Авганистан	1178	35,3	Авганистан	1.136	27,4
Пакистан	572	14,1	Пакистан	676	16,3
Сирија	182	5,0	Иран	638	15,4
Ирак	316	8,0	Ирак	204	5,0
Иран	142	4,5	Сирија	158	3,9
Албанија	136	4,3	Бангладеш	118	2,8
Алжир	135	4,2	Либија	108	2,6
Турска	119	3,9	Албанија	107	2,6
Бугарска	117	3,8	Бугарска	107	2,6
Северна Македонија	74	2,3	Турска	96	2,3
Румунија	63	2,0	Алжир	72	1,7
Либија	61	1,8	Румунија	66	1,6
Остало	622	10,7	Остало	656	15,8

Укупно	3.717	100	Укупно	4.142	100
---------------	--------------	------------	---------------	--------------	------------

Извор: Министарство унутрашњих послова

У складу са новим Законом о странцима, који је почео са применом 03.10.2018. године, према страним држављанима који су у Републику Србију ушли и/или бораве незаконито, доносе се решења о враћању. У односу на поменуто, Министарство унутрашњих послова донело је укупно 1.579 решења, и то: 903 решења о враћању са роком за добровољни повратак, 624 решења о враћању са забраном уласка и 52 решења о враћању без рока за добровољни повратак.

У односу на 2017. годину, када је заштитна мера удаљења странца са територије Републике Србије изречена у 84 случаја, у 2018. години се уочава двоструко повећање на 164. Међу овим лицима највише је држављани Пакистана и то 22% од укупног броја, Ирака 13,8% и Ирана 10,4%.

Табела 27: Број држављана других држава и лица без држављанства којима је изречена заштитна мера удаљења странца са територије Републике Србије, према држављанству, 2018. година

Држављанство лица	Број лица	%
Пакистан	36	21,95
Ирак	21	12,80
Иран	17	10,37
Либија	15	9,15
Сирија	11	6,71
Остало	10	6,10
Албанија	9	5,49
Алжир	8	4,88
Палестина	8	4,88
Авганистан	6	3,66
Црна Гора	4	2,44
Бугарска	3	1,83
Турска	3	1,83
Камерун	2	1,22
Мароко	2	1,22
Румунија	2	1,22
Тунис	2	1,22

Хрватска	2	1,22
Аустрија	1	0,61
БиХ	1	0,61
Северна Македонија	1	0,61
Укупно	164	100

Извор: Министарство правде

Када се посматра старосна структура држављана других држава и лица без држављанства којима је изречена заштитна мера удаљења странца са територије Републике Србије у 2018. години, доминантну групу чине лица од 21 до 40 година старости (76,2%). У знатно мањем уделу су заступљена лица од 14-20 година старости и то са 16,5%. Од укупног броја лица којима је изречена заштитна мера удаљења, већину чине мушкарци 157 лица, односно чак 96% од укупног броја лица.

Табела 28: Број држављана других држава и лица без држављанства којима је изречена заштитна мера удаљења странца са територије Републике Србије, према старости, 2018. година

Старост лица	Број лица	%
14-20	27	16,46
21-40	125	76,22
41-60	10	6,10
Преко 60	2	1,22
Укупно	164	100

Извор: Министарство правде

Најчешћи разлози за удаљење странаца са територије Републике Србије је услед незаконитог боравака у Републици Србији 37,8% и незаконитог уласка у Републику Србију 37,2%. У знатно мањој мери је заступљен разлог не напуштања у року који је одређен (11,6%) и услед преласка границе изван граничног прелаза (7,3%).

Табела 29: Број држављана других држава и лица без држављанства којима је изречена заштитна мера удаљења странца са територије Републике Србије, према разлогу удаљења, у 2018. години

Разлог	Број лица	%
Члан 85. став 1. тачка 3) Закона о странцима (незаконит боравак у РС)	62	37,80

Члан 84. став 1. тачка 1) Закона о странцима (незаконит улазак у Србију)	61	37,20
Члан 84. став 1. тачка 2) Закона о странцима (лице није напустило РС у року који је одређен)	19	11,59
Члан 65. став 1. тачка 1) Закона о преласку државне границе и кретању у граничном појасу (прелазак границе изван граничног прелаза)	12	7,32
Остало	5	3,05
Члан 85. став 1. тачка 1) Закона о странцима (кретање изван простора одређеног на основу члана 5. Закона о странцима)	2	1,22
Члан 84. став 1. тачка 3) Закона о странцима (напуштање прихватиштва, непоштовање кућног реда у прихватишту)	1	0,61
Члан 84. став 1. тачка 4) Закона о странцима (напуштање места боравка које је одредио надлежни орган, нејављање надлежном органу)	1	0,61
Члан 292. став 1. тачка 1) Царинског закона (пренос робе преко граничног прелаза када није отворен,	1	0,61

сакривање робе)		
Укупно	164	100

Извор: Министарство правде

У 2018. години за 209 лице изречена је мера безбедности протеривања из земље због кривичног дела. Посматрано по старосним групама, тренд се уопште није изменио у односу на 2017. и 2016. годину, највећи удео лица којима је изречена мера безбедности протеривања из земље због кривичног дела је у групи од 18 до 30 година, а затим у групи од 30 до 40 година. Разврставањем по полној структури, увиђа се да је мера изречена за 169 мушкараца и 40 жене.

Табела 30: Држављани других држава и лица без држављанства којима је изречена мера безбедности протеривања из земље због кривичног дела, према старости, 2018. година

Старост лица	Број лица
18-30	94
30-40	74
40-50	24
Преко 50	17
Укупно	209

Извор: Министарство правде

Мера безбедности протеривања из земље, које су најчешће изречене, су због навођења на оверавање неистинитог садржаја у 23,6% случајева (члан 358 КЗ), због крађе у 15,8% случајева (члан 203 ст.1 КЗ), тешке крађе у 15,3% случајева (члан 204 ст.1 КЗ), итд.

Асистирани добровољни повратак

Асистирани добровољни повратак и реинтеграција (ABP) је област деловања која је у Међународној организацији за миграције (ИОМ) развијена пре више од 20 година. У протеклој деценији ИОМ је помогао да се више од милион миграната широм света добровољно и безбедно врати у своје матичне земље. ИОМ сматра ABP за незаобилазан део свеобухватног

приступа управљању миграцијама, који комбинује различите елементе система управљања миграцијама, као што су ефикасно управљање границама, делотворно процесуирање азилних захтева и брз, достојанствен повратак и реинтеграцију за оне који се не квалификују или не траже међународну заштиту. У сарадњи са Владом Републике Србије, канцеларија ИОМ-а у Београду пружила је помоћ у добровољном повратку за 278 мигранта (236 одраслих – 204 мушкарца и 32 жене), који су се из Републике Србије вратили у своје земље порекла током 2018. године. Од укупног броја добровољно враћених, било је 42 малолетника од којих је троје било без пратње.

Највише добровољних повратака остварили су држављани Ирана и то чак 164, односно 58% укупног броја, док за њима следе држављани Ирака, 45 лица или 16% и Пакистана свега 20 лица или 7% укупног броја лица.

Табела 31: Број остварених добровољних повратака у земље порекла у 2018. години

Земља порекла	Укупно
Иран	164
Ирак	45
Пакистан	20
Куба	12
Русија	7
Индија	6
Либан	5
Тунис	5
Авганистан	4
Непал	3
Шри Ланка	2
Алжир	1
Бангладеш	1
Гвинеја	1
Нигерија	1
Сомалија	1
Укупно	278

Извор: Међународна организација за миграције (ИОМ)

Подаци о жртвама трговине људима дати у овом поглављу потичу из два извора – Министарства унутрашњих послова Републике Србије и Центра за заштиту жртава трговине људима који је државна институција овлашћена да врши идентификацију жртава трговине људима. Подаци Министарства унутрашњих послова дати су на основу броја поднетих кривичних пријава против извршиоца кривичног дела трговине људима. Подаци Центра за заштиту жртава трговине људима дати су на основу спроведеног поступка идентификације, који се заснива на угрожености људских права жртве у ситуацији трговине људима, иако то не мора резултирати кривичним поступком за кривично дело трговине људима и осуђујућом пресудом за починиоца кривичног дела. Из тог разлога је број идентификованих жртава трговине људима у Републици Србији већи од података добијених од Министарства унутрашњих послова.

Према подацима Министарства унутрашњих послова, а на основу броја поднетих кривичних пријава против извршилаца кривичног дела трговине људима у току 2017. године оштећено је 20, а у току 2018. године оштећено је 32 жртве трговине људима. Све обухваћене жртве трговине људима у 2018. години су углавном држављани Републике Србије (87,5%), док је по једна жртва из Румуније, Албаније, Француске и Бугарске.

Табела 32: Жртве трговине људима према држављанству, 2017. и 2018. година

Држављанство	Број жртава	
	2017.	2018.
Република Србија	20	28
Румунија		1
Албанија		1
Француска		1
Бугарска		1
Укупно	20	32

Извор: Министарство унутрашњих послова

Према старосно-полној структури уочава се доминација млађих женских особа, пре свега малолетних, старости до 14 година. У 2018. години су забележена и три случаја трговине мушкараца, од којих су два малолетна лица старости до 14 година.

Табела 33: Жртве трговине људима према полу и старости, 2017. и 2018. година

Старост	2017.		2018.	
	Мушки	Женски	Мушки	Женски*
До 14 година	-	7	2	13
14–18 година	-	6		9
Преко 18 година	-	7	1	8
Укупно	-	20	3	30

Извор: Министарство унутрашњих послова

*Напомена: једна малолетна женска особа се јавља као оштећена у две кривичне пријаве

Према подацима Министарства унутрашњих послова, у 2018. години најзаступљенији облик експлоатације је сексуална експлоатација где су изложене само жене (16), и то је готово троструко повећање у односу на претходну годину. За тим следи радна експлоатација, а потом и вишеструка експлоатација. Код малог броја забележених случајева експлоатације мушкараца реч је о радној експлоатацији и експлоатацији ради просјачења, као и вишеструкој експлоатацији.

Табела 34: Жртве трговине људима према врсти експлоатације и полу, 2017. и 2018. година

Врста експлоатације жртве	2017.		2018.	
	мушк	жене	мушкар	жене
Сексуална експлоатација	-	6	-	16
Радна експлоатација	-	-	1	3
Експлоатација ради вршења кривичних дела	-	3	-	-
Експлоатација ради просјачења	-	9	1	2
Вишеструка експлоатација – радна и сексуална	-	-	-	2
Вишеструка експлоатација – сексуална и у порнографске сврхе	-	-	-	1

Вишеструка експлоатација– проституција и просјачење	-	-	-	2
Принудна удаја	-	1	-	2
Није дошло до експлоатације	-	1	1	2
Укупно	-	20	3	30

Извор: Министарство унутрашњих послова

Идентификација жртава трговине људима је организована као стручни поступак у оквиру Центра за заштиту жртава трговине људима који се спроводи према стандардима процене у систему социјалне заштите.

У 2018. години формално је идентификовано 76 жртава трговине људима, од чега су 32 малолетне и 44 пунолетне жртве. Међу малолетним жртвама, у 94% случајева експлоатисане су девојчице. Особе женског пола експлоатисане су значајно више од мушкараца и чине 75% од укупног броја жртава. У 2018. години је највећа заступљеност жртава сексуалне експлоатације, радне и вишеструке експлоатације.

Табела 35: Приказ формално идентификованих жртава трговине људима према врсти експлоатације, узрасту и полу, 2018. година

Врста експлоатације	до 18 година		преко 18 година		укупно
	Ж	М	Ж	М	
Сексуална	16	1	17		34
Принудни брак	6		2		8
Принуда на вршење кривичних дела		1			1
Вишеструка	7		6		13
Радна			1	17	18
Просјачење	1		1		2
Међузбир	30	2	27	17	76

Извор: Центар за заштиту жртава трговине људима

Табела 35а: Приказ броја формално идентификованих жртава према земљи порекла, 2018. година

Земља порекла	Број жртава
Србија	71
Пакистан	1
Нигерија	1
Камерун	1
Албанија	1
Данска	1
Укупно жртава	76

Извор: Центар за заштиту жртава трговине људима

У 2018. године идентификоване жртве трговине људима су претежно држављани Републике Србије који чине 93% од укупног броја идентификованих жртава, претежно малолетна лица. Исте године поднете су 33 пријаве сумње на трговину људима међу мигрантима. Идентификоване су 3 жртве трговине људима, 2 малолетне особе женског пола и један малолетни дечак. Ради се у сва три случаја о сексуалној експлоатацији.

Табела 36: Приказ структуре идентификованих жртава трговине људима у односу на земљу експлоатације и узраст, 2018. година

Земља експлоатације	Малолетни	Пунолетни	УКУПНО
Србија	28	18	46
Русија		17	17
СР Немачка		2	2
Словенија		1	1
Хрватска		1	1
Аустрија		1	1
Италија		1	1
Швајцарска		1	1
Француска	2	1	3
Белгија	1	1	2
Нигерија		1	1
Црна Гора		1	1
Данска		1	1

Камерун	1		1
Турска	1		1
УКУПНО	33	47	80

Извор: Центар за заштиту жртава трговине људима

Међу мигрантском популацијом, 2018. године, највећи је број пријављених сумњи које су се односиле на држављане Ирана (14 лица) и Сомалије (10 лица).

Табела 36а: Број пријављених сумњи на трговину људима међу мигрантима према земљи прекла у 2018. години

Земља порекла	Број пријава
Иран	14
Сомалија	10
Гвинеја	2
Авганистан	2
Нигерија	1
Тунис	1
Камеруан	1
Ирак	1
Пакистан	1
УКУПНО	33

Извор: Центар за заштиту жртава трговине људима

У току 2018. године од стране полицијских службеника Министарства унутрашњих послова поднете су кривичне пријаве против 50 лица (40 мушкараца и 10 жена) за извршено кривично дело трговина људима из члана 388. Кривичног законика. Од тих 50 лица, 47 су држављани Републике Србије, а осталих троје су из Анголе, Холандије и Конга.

У току 2018. године од стране првостепених судова у Републици Србији за кривично дело трговине људима из члана 388. Кривичног законика донето је укупно 25 пресуде, од чега су све пресуде осуђујуће.

Табела 37: Број пресуда против лица која су починила трговину људима изречених у 2017. и 2018. години, према врсти пресуде

Врста пресуде	2017.	2018.
Осуђујућа-правоснажна	41	25
Осуђујућа-	7	/
Ослобађајућа	6	/
Укупно	54	25

Извор: Министарство правде

Посматрано према старосној структури, највећи број лица који је осуђен за кривично дело трговине људима је у старосном контингенту од 30 до 40 година.

Табела 38: Број лица која су осуђена за кривично дело трговине људима, према старости, 2018. година

Старост лица	Број лица
18-30	5
30-40	15
40-50	2
Преко 50	3
Укупно	25

Извор: Министарство правде

Б4. Статистике о присилним миграцијама и међународној заштити

4.1. Тражиоци азила

У 2018. години било је 8.410 изражених намера за азил у Републици Србији. Од тог броја било је 7.485 мушкараца (5.319 пунолетних и 2.166 малолетних) и 925 жена (631 пунолетних и 294 малолетних). Највећи број тражилаца азила долази из Авганистана (31,2%), Пакистана (21,77%) и Ирана (19,18%).

Табела 39: Лица која су изразила намеру да траже азил у Републици Србији у 2018. години према држављанству

Држављанство	Број	%
Авганистан	2.624	31,2
Пакистан	1.831	21,77
Иран	1.613	19,18
Ирак	802	9,54
Сирија	455	5,41
Остало	1.085	12,9
Укупно	8.410	100

Извор: Министарство унутрашњих послова

Од укупног броја лица која су изразила намеру да траже азил у Републици Србији у 2018. години, 2.460 лица чине малолетници, од чега 2.166. дечака и 294 девојчица. Од укупног броја малолетних лица која су изразила намеру да траже азил у Републици Србији било је 700 малолетних лица без пратње (695 дечака и 5 девојчица).

У 7.280 (86,5%) случајева, намера за азил изражена је у Подручним полицијским управама, док су 702 намере изражене на граничним прелазима.

Табела 40: Исказане намере да се тражи азил према месту изражавања намере, 2018. година

Место изражавања намере да се тражи	Број лица
Прихватилиште за странце	17
Подручне полицијске управе	7.280
Прихватни центар Прешево	70
Гранични прелаз (линија)	702
Канцеларија за азил	19
Аеродром „Никола Тесла“	322
Казнено поправни завод	/
Укупно	8.410

Извор: Министарство унутрашњих послова

Од укупно 8.410 изражених намера за азил, свега 341 лице, односно само 4,1% од укупног броја лица поднело је захтев за азил. Од укупно поднетих захтева за азил, око 60% чине држављани Ирана и Авганистана.

Табела 41: Број поднетих захтева за азил према држављанству, 2018. Година

Држављанство	Број лица	%
Иран	164	48,09
Авганистан	39	11,44
Пакистан	25	7,33
Ирак	19	5,57
Сирија	9	2,64
Остало	85	24,93
Укупно	341	

Извор: Министарство унутрашњих послова

4.2. Одлуке првостепеног органа о захтевима за азил

Статистика о азилној процедури показује да је за највећи број тражилаца азила обустављен поступак, што је последица чињенице да већина лица наставља да мигрира даље, не сачекавши одлуку у првом степену о захтеву за азил.

Након саслушања, Канцеларија за азил доноси одлуку о захтеву за азил и то одлуку којом усваја захтев за азил и признаје странцу право на уточиште или супсидијарну заштиту или доноси одлуку којом одбија захтев за азил кад утврди да је захтев неоснован или да постоје разлози за ускраћивање права на азил. У 2018. години, Канцеларија за азил је донела 17 одлука којима усваја захтев за азил (за 25 лица), 34 одлука којима се одбацује захтев за азил (за 45 лица) и 128 закључака о обустављању поступка (за 178 лица), јер су тражиоци азила након подношења захтева за азил напустили Центар за азил. У 2018. години је било 21 решења о одбијању захтева за азил (за 25 лица).

Канцеларија за азил је доделила уточиште за 11 лица (10 мушкарца и једна жена). Међу лицима којима је додељено уточиште, била је једна малолетна девојчица без пратње. Такође, Канцеларија за азил је доделила субсидијарну заштиту за 14 лица (8 мушкарца и 6 жена). Међу лицима којима је додељена супсидијарна заштита, било је 3 малолетна лица (један дечак и две девојчице), док малолетника без пратње није било.

Табела 42: Првостепене одлуке о захтевима за азил према врсти одлуке у 2017. и 2018. Години

Одлуке	2017.	2018.
Усвојени захтеви	6 за 14 лица	17 за 25 лица
Одбијени захтеви	9 за 11 лица	21 за 25 лица
Одбачени захтеви	42 за 53 лица	34 за 45 лица
Обустановљени поступци	112 за 159 лица	128 за 178 лица
Закључак/решење о одбацивању жалбе	1 за 1 лице	4 за 5 лица
Остало	55 за 115 лица	97 за 200 лица
Укупно	225 за 353 лица	301 за 478 лица

Извор: Министарство унутрашњих послова

4.3. Одлуке другостепеног органа по изјављеној жалби на одлуке о захтевима за азил

Другостепени поступак по захтеву за азил одвија се пред Комисијом за азил која одлучује о жалбама на одлуке Канцеларије за азил. Жалба одлаже извршење решења, а рок за њено изјављивање је 15 дана од дана достављања првостепене одлуке, осим ако Законом о азилу и привременој заштити није другачије одредио. Комисију за азил чини председник и осам чланова које именује Влада на период од четири године. Комисија за азил је независна у свом раду и одлучује већином гласова од укупног броја чланова. У септембру 2018. године дошло је до промене састава чланова Комисије за азил, јер су дотадашња три члана замењена новим члановима.

У 2018. години, уложена је 61 жалба за 88 лица, на основу којих је Комисија донела 83 одлуке. Од тога, 40 одлука је донето за 43 лица којима се одбија жалба, 43 одлуке за 55 лица којима се поништава одлука. Комисији је уложено 34 тужбе за 40 лица - уважено је 10 тужби за 10 лица, одбијено је 15 тужби за 19 лица, одбачена је једна тужба за једно лице, док је једна тужба обустављена.

4.4. Одлуке на основу управних спорова

Управни суд је одредбама Закона о азилу и привременој заштити одређен као орган који је надлежан да одлучује о управним споровима покренутим против коначних решења Комисије за азил. Оно што је новина јесте то што Закон о азилу и привременој заштити предвиђа да тужба против решења Комисије за азил има суспензивно дејство, односно да одлаже извршење одлуке против које је тужба поднета.

Број лица чија је тужба одбачена у управном спору или код којих је дошло до обустављања поступка у 2018. години, је 11

(8 мушкараца и 3 жене). Старост лица је непозната. Што се тиче држављанства, за 9 њих је непознато, а по један је Пакистана и Сомалије.

Број лица којима је Управни суд пресудом одбио тужбу на одлуку другостепеног органа по захтеву за азил као неосновану или у управном спору поништио управни акт и предмет вратио надлежном органу на поновно решавање, у 2018. години, је 37 (30 мушкараца и 7 жена). У питању су држављани Пакистана (7), Авганистана (6), Руске Федерације (4), Гане (4), Украјне (4), Ирака (3), Сирије (2) и по један из Алжира, Сомалије, Нигерије, Турске, Кине, Црне Горе и Кубе, док оних са непознатим држављанством има 9. Што се тиче старости лица, у групи од 10-30 година се налази 14 лица (два лица од 10 година старости и једно лице од 13 година старости, остали су преко 20 година), у групи од 31-50 година се налази 11 лица, док су за 12 лица непознате године старости.

4.5. Повратници по Споразуму о реадмисији

Према евиденцији Министарства унутрашњих послова, у 2018. години, примљено је 2.396 захтева за реадмисију, од тога броја 1.721 захтева је добило сагласност, а у истом периоду повратак је остварило 2.489 држављана Републике Србије.

Од укупног броја примљених захтева за реадмисију у 2018. години, 62,6% захтева поднето је из СР Немачке. Што се полне структуре тиче, 59,5% лица су чинили мушкарци. Када је у питању старосна структура, пунолетна лица чине 61,6%, а малолетна 38,4%. На другом месту је Аустрија са 177 захтева или 7,4% укупног броја и Француска са 165 захтева или 6,9% укупног броја.

Табела 43: Захтеви за реадмисију према држави, полу и старости повратника у 2018. години

Држава молиља	Мушкарци		Жене		Укупно
	малолетни	пунолетни	малолетни	пунолетни	
СР Немачка	317	472	362	349	1.500
Аустрија	21	127	13	16	177
Француска	26	94	21	24	165
Холандија	30	39	21	30	120
Швајцарска	20	42	25	32	119
Шведска	25	30	15	18	88
Белгија	11	44	6	21	82

Италија	/	13	/	6	19
Црна Гора	/	15	/	1	16
БиХ	/	13	/	2	15
Данска	/	8	2	4	14
Хрватска	3	10	/	1	14
Румунија	/	11	/	/	11
Словачка	/	10	/	/	10
Луксембург	2	5	/	1	8
Шпанија	/	7	/	/	7
Велика Британија	/	6	/	1	7
Норвешка	/	6	/	/	6
Мађарска	1	4	/	/	5
Финска	/	3	/	/	3
Словенија	/	2	/	1	3
Бугарска	/	2	/	/	2
Пољска	/	2	/	/	2
Грчка	/	1	/	/	1
Кипар	/	1	/	/	1
Португалија	/	1	/	/	1
Укупно	456	969	465	506	2.396

Извор: Министарство унутрашњих послова

Графикон 3: Захтеви за реадмисију према полу повратника, 2018. година

Извор: Министарство унутрашњих послова

Од укупног броја одобрених захтева за реадмисију (1.721), у 2018. години, највећи број захтева одобрен је за повратак из Немачке (56,8%). Међу повратницима којима је одобрен захтев за реадмисију, мушкарци чине 60,8%, а жене 39,2%. Од укупног броја одобрених захтева већину чине пунолетна лица (41,8%). Међу 659 малолетника којима је одобрен захтев има 326 дечака и 333 девојчица.

Табела 44: Сагласности на захтеве за враћање држављана Републике Србије према Споразумима о реадмисији у 2018. години

Држава молиља	Мушкарци		Жене		Укупно
	малолетни	пунолетни	малолетни	пунолетни	
СР Немачка	208	307	247	216	978
Аустрија	20	120	12	15	167
Француска	23	59	20	20	122
Холандија	26	40	20	26	112
Шведска	23	30	15	16	84
Швајцарска	10	29	12	23	74

Белгија	10	38	5	17	70
БиХ	/	13	/	2	15
Црна Гора	/	12	/	1	13
Данска	/	7	2	3	12
Хрватска	3	7	/	/	10
Италија	/	10	/	/	10
Словачка	/	10	/	/	10
Луксембург	2	5	/	1	8
Шпанија	/	6	/	/	6
Мађарска	1	4	/	/	5
Велика Британија	/	4	/	1	5
Норвешка	/	4	/	/	4
Румунија	/	4	/	/	4
Финска	/	3	/	/	3
Бугарска	/	2	/	/	2
Пољска	/	2	/	/	2
Словенија	/	1	/	1	2
Грчка	/	1	/	/	1
Кипар	/	1	/	/	1
Португалија	/	1	/	/	1
Укупно	326	720	333	342	1.721

Извор: Министарство унутрашњих послова

Од укупног броја повратника по основу Споразума о реадмисији који су у 2018. години остварили повратак у Републику Србију (2.489), чак 94% вратило се у Републику Србију преко граничног прелаза СГП Београд (Аеродром „Никола Тесла“).

Табела 45: Број повратника по основу Споразума о реадмисији за 2018. годину у зависности на ком су граничном прелазу регистровани

Регионални центар (станица граничне полиције)	Број држављана Републике Србије
СГП Београд	2344
Према БиХ	17
Према Хрватској	0
СГП Ниш	13
Према Мађарској	7
Према Црној Гори	2
Према Бугарској	3
Према Румунији	2
Према Македонији	1
Укупно	2.489

Извор: Министарство унутрашњих послова

У истом периоду Канцеларији за реадмисију на Аеродрому „Никола Тесла” се обратило 1.189 лица, односно 532 породица ради добијања информација и пружања помоћи приликом повратка.

Табела 46: Број повратника евидентираних у Канцеларији за реадмисију по полу, 2018. година

Лица/Породица	Укупно	Мушкарци	Жене
Број лица	1.189	668	521
Број породица	532		

Извор: Комесаријат за избеглице и миграције

Највећи број повратника који су евидентирани у Канцеларији за реадмисију на Аеродрому „Никола Тесла” долази из Немачке (92,1%), док се на другом месту налази Шведска (3%). Уочава се да се тренд из 2017. и 2016. године наставио и у 2018. години.

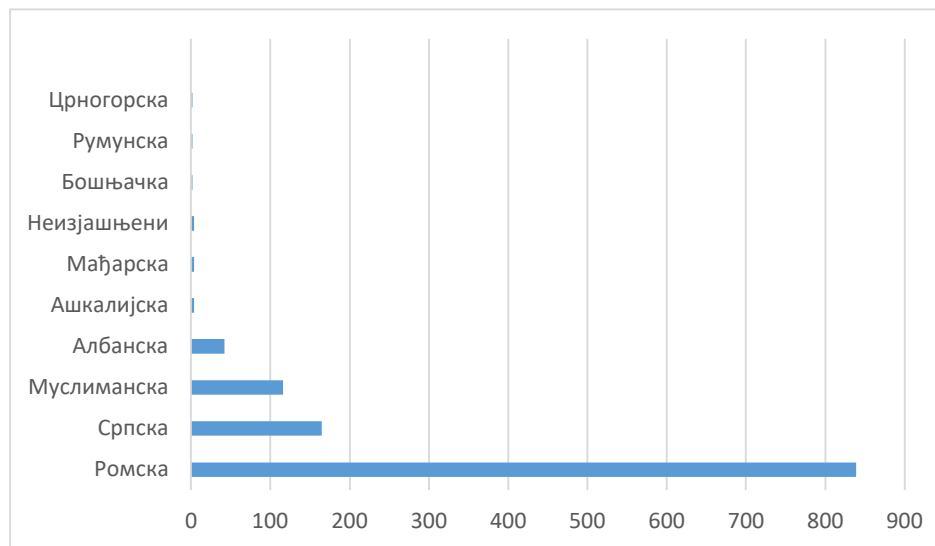
Табела 47: Повратници који су евидентирани у Канцеларији за реадмисију према држави из које су враћени, 2018. година

Држава	Број
СР Немачка	1.095
Шведска	36
Аустрија	22
Швајцарска	16
Француска	12
Холандија	5
Шпанија	2
Словачка	1
Укупно	1.189

Извор: Комесаријат за избеглице и миграције

У 2018. години Роми су били заступљени са 71% у укупном броју повратника по Споразуму о реадмисији евидентираних од стране Комесаријата за избеглице и миграције, на другом месту били су повратници српске националности заступљени са 13,9%. Можемо закључити да се тренд у односу на 2017. годину није променио.

Графикон 4: Повратници који су евидентирани у Канцеларији за реадмисију према националности, 2018. година

Извор: Комесаријат за избеглице и миграције

Више од половине повратника по Споразуму о реадмисије је било пунолетно (58,6%), док је 41,4% било малолетних лица.

Табела 48: Повратници који су евидентирани у Канцеларији за реадмисију према старости, 2018. година

Старост	Број	%
Пунолетни	697	58,6
Малолетни	492	41,4
Укупно	1.189	100

Извор: Комесаријат за избеглице и миграције

Такође, води се евиденција о образовном профилу и радном статусу повратника. Од укупног броја, 59,1% повратника је било незапослено. Осталих 40,9% су деца предшколског узраста, ученици, пензионери и запослени и ако се осврнемо на 2017. годину, уочићемо да се тренд наставља. Образовна структура повратника може бити узрок незапослености, јер само 0,9% има завршену вишу школу и факултет, док је 20% особа без завршене школе, а 23% са непотпуном основном школом.

Табела 49: Повратници који су евидентирани у Канцеларији за реадмисију према радном статусу, 2018. година

Радни статус	Број
Дете	271
Ученик	208
Запослен	2
Незапослен	703
Пензионер	3
Остало	2
Укупно	1.189

Извор: Комесаријат за избеглице и миграције

Табела 50: Повратници који су евидентирани у Канцеларији за реадмисију према образовном статусу, 2018. година

Образовни статус	Број
Без школе	184
Непотпуна основна школа	211
Основна школа	275
Средња школа	102
Виша школа	5
Факултет	3
Без одговора	138
Укупно	918

Извор: Комесаријат за избеглице и миграције

4.5.1 Идентификовање и дефинисање скупа индикатора за процену реинтеграције повратника по основу Споразума о реадмисији

Република Србија је изградила механизме на централном и локалном нивоу за спровођење различитих типова програма подршке повратницима. Такође, у циљу прикупљања података о повратницима Комесаријат за избеглице и миграције израдио је и посебан упитник који повратник добровољно попуњава у Канцеларији за реадмисију. На основу препорука експерта Европске Комисије са Peer Review мисије која је одржана у фебруару 2014. године, која је покривала кључне

области за Поглавља 23 и 24, Комесаријат за избеглице и миграције је израдио скуп индикатора за процену реинтеграције повратника којима се мери ефикасност предузетих мера на пољу реинтеграције повратника по основу споразума о реадмисији. Развијање индикатора било је неопходно и да би се прикупили подаци о томе шта је конкретно урађено на одржавању безвизног режима и спречавању поновног одласка повратника по реадмисији у земље ЕУ и спречавању секундарних миграција. Извештавање по овим индикаторима је први пут било уврштено у Миграциони профил за 2015. годину.

Међутим, и поред поменутих активности међу највећим проблемима у адекватном планирању помоћи и свих будућих активности показао се недостатак свеобухватних евиденција о овој популацији. Овај проблем настаје пре свега због недостатка било какве законске обавезе да се повратници евидентирају, као и одсуства системског праћења добровољног повратка. Део ове категорије лица измиче званичним статистикама, а специфична истраживања која раде поједине организације и надлежне државне институције откривају само делове проблема.

Табела 51: Листа показатеља за праћење реинтеграције повратника по основу Споразума о реадмисији у Републици Србији, 2018. година

ИНСТИТУЦИЈА	ПОКАЗАТЕЉИ	
Министарство просвете, науке и технолошког развоја	Број јавних позива, пројеката и буџетских средстава одређених од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја на локалном нивоу, који се односе на повратнике.	Министарство просвете, науке и технолошког развоја је кроз јави позив одредило 7 пројеката који су се финансирани из буџетских средстава, а који су садржали активности усмерене на развој толеранције и интеркултуралности. Активности се реализују на територији општина Београд, Нови Сад, Зајечар и Зрењанин (број директних корисника је 830).
Министарство просвете,	Број повратника који су	Током школске 2018/19.

науке и технолошког развоја	уписани у одговарајући разред (основна+ средња школа) + разврстаност по годинама и полу	године евидентирано је укупно 137 ученика (65 девојчица и 72 дечака) који су са породицама враћени по реадмисији. Према евиденцији школа, 109 ученика повратника по реадмисијин (54 девојчица и 55 дечака) је уписано у узрасно одговарајући разред. Током текуће школске године, ученици враћени по реадмисији укључени су у 37 основних школа. Највећа концентрација повратника је забележена у школским управама Београд, Ниш и Лесковац.
Министарство просвете, науке и технолошког развоја	Број захтева за изједначавање сведочанства и број захтева за признавање диплома	Број захтева за изједначавање сведочанства и број захтева за признавање диплома је 28
Министарство просвете, науке и технолошког развоја	Број повратника који су ПРВИ ПУТ поднели захтев за упис у одговарајући разред (основна+ средња школа) у оквиру школског система Р. Србије + разврстаност по годинама	28 повратника је први пут поднело захтев за упис у одговарајући разред

	и полу	
Министарство просвете, науке и технолошког развоја	Број стипендија, финансијске подршке и број бесплатних књига додељених повратницима	Од укупног броја смештајних капацитета, стипендија и кредита, МПНТР издваја до 10% за студенте и до 10% за ученике из осетљивих друштвених група. Током школске 2018/19. године није било пријављених за коришћење ових мера подршке по основу повратка по реадмисији. 114 ученика је добило уџбенике.
Министарство спољних послова	Број путних листова издатих повратницима*	350 путних листова издато повратницима
Министарство спољних послова	Као генерални индикатор: број тражилаца азила из Републике Србије који аплицирају за азил у земљама ЕУ и земљама потписницама Шенгенског споразума (извор ДКП)	4.069
Канцеларија за сарадњу са цивилним друштвом	Број пројеката/програма финансираних из средстава буџета Републике Србије чији су директни корисници расељена и	Канцеларија за сарадњу са цивилним друштвом извештава о утрошку средстава издвојених за програмске активности

	избегла лица, повратници по реадмисији, мигранти, азиланти и Роми, укључујући и број директних корисника наведених у подржаним пројектима/ програмима	организација цивилног друштва, а кроз податке добијене из Упитника о утрошку буџетских средстава намењених удружењима и другим организацијама. На Упитник је одговорило преко 90% органа јавне управе. Према достављеним подацима, расељена и избегла лица су директни корисници у 174 програма/пројеката, повратници по реадмисији у 8 програма/пројеката, мигранти у 22 програма/пројеката, азиланти у 7 програма/пројеката, док су Роми директни корисници у 571 програма/пројеката. Напомена: Како Канцеларија није располагала траженим подацима за 2018. годину у тренутку писања овог извештаја, достављени су подаци за 2017. годину
Заштитник грађана	Број пријављених	Заштитник грађана је у

	случајева кршења људских права повратника по основу Споразума о реадмисији.	2018. години имао један пријављени случај кршења људских права повратника по основу Споразума о реадмисији.
Канцеларија за људска и мањинска права	Број ромских координатора (њихова дужност је да буду у контакту са заједницом Рома, да пружају медијацију и подршку, саветовање, да сарађују са невладиним сектором и јединицама локалне самоуправе) који су укључени у рад Савета за миграције и/или програме подршке повратницима по споразуму о реадмисији.	Према подацима Асоцијације координатора за ромска питања, у Републици Србији је у току 2018. године ангажовано укупно 47 ромских координатора, од којих је 9 запослено на неодређено време са јасним описом посла који се односи на унапређење положаја Рома
НСЗ	Број лица која су се изјаснила као повратници и налазе се на евиденцији незапослених лица	70
НСЗ	Број развијених индивидуалних планова запошљавања лица која се налазе на евиденцији незапослених лица, а која су се изјаснила као повратници	85
НСЗ	Број лица корисника активних мера	19

	запошљавања, а која су се изјаснила као повратници (укључујући и врсту активних мера)	
Министарство здравља	Број здравствених књижица издатих повратницима по Споразуму о реадмисији	Министарство здравља, односно Републички фонд за здравствено осигурање не располаже податком колико је повратника обухваћено здравственим осигурањем, односно колико њих је по повратку добило здравствене књижице, с обзиром да не постоји посебан основ осигурања – повратник по основу Споразума о реадмисији.
Министарство здравља	Повратници имају изабраног лекара посредством система здравствене заштите. Значајан показатељ може да буде број повратника које сваки изабрани лекар прати.	Изабраног лекара бира осигурано лице и како не постоји посебан основ осигурања (повратник по Споразуму о реадмисији), не може се прецизно пратити колико је повратника обухваћено обавезним осигурањем и колико је изабрало лекара.
Министарство здравља	Број жалби упућених заштитнику права пацијената од стране	Министарство здравља не располаже овим подацима (податке о броју обраћања

	повратника када је у питању остваривање права која произилазе из здравствене заштите + просечно време потребно за решавање ових спорова	саветнику за заштиту права пацијената евидентирају саветници у јединицама локалне самоуправе), Законом и подзаконским прописима није предвиђено вођење посебне евиденције о приговорима повратника.
Министарство здравља	Број обучених здравствених медијатора и број повратника које прати сваки здравствени медијатор. (здравствени медијатори су специјално обучени да раде са Ромима/повратницима по основу споразума о реадмисији)	Постоји укупно 85 именованих медијатора, од којих је 32 прошло посебну едукацију (планиран је и наставак едукације).
Министарство здравља	Број информативних сесија одржаних повратницима о здравственом систему у Србији такође може да буде значајан индикатор (овој групи људи је потребно више детаљнијих информација о функционисању здравственог система, с обзиром да се неки од њих	Министарство здравља је 2018. године подржало Асоцијацију здравствених медијатора и одобрило пројекат са циљем едукације на тему поступања са повратницима по Споразуму о реадмисији и обетбеђивања ефикасне и квалитетне здравствене

	могу суочити са последицама дугог боравка у иностранству и последичним „прекидом веза“)	заштите повратника.
КИРС	Број јавних позива, одобрених пројеката посвећених повратницима, укључујући и број корисника обухваћен пројектима (финансираних од стране КИРС-а) за јединице локалне самоуправе (број укључених општина, такође)	У 2018. години КИРС је спровео 3 Јавни позив намењен општинама које на својој територији имају повратнике по Споразуму о реадмисији који су у потреби. На овај начин је подржано укупно 7 јединица локалне самоуправе, од којих 3 пројекта за доделу помоћи намењене за завршетак или адаптацију стамбеног објекта набавком грађевинског материјала где је помоћ добило укупно 13 породица, 4 пројекта за доделу помоћи за куповину сеоске куће са окућницом где је помоћ добило укупно 9 породица и 5 пројеката за доделу средстава намењених за набавку и доделу робе и материјала за покретање, развој и унапређење доходовних активности у

		пољопривредној, занатској, услужној или другој области где је помоћ добило укупно 10 породица.
КИРС	Број јавних позива/пројеката посвећених повратницима (финансираних од стране КИРС-а) намењених организацијама цивилног друштва	У 2018. години објављена су 3 јавна позива. у 2018. години подржано је укупно 12 пројекта који се тичу реинтеграције повратника по основу споразума о реадмисији
КИРС	Број повратника регистрованих на београдском аеродрому (Никола Тесла) од стране Канцеларије за реадмисију	1.189 лица, односно 532 породица регистровано је на београдском аеродрому.
КИРС	Подршка КИРС-а пружена локалним самоуправама у циљу ревидирања постојећих локалних акционих планова који укључују повратнике	Од укупно 157 општина/градова које су усвојиле ЛАП њих 111 је ревидирало и прошило ЛАП са категоријом повратника по основу Споразума о реадмисији
КИРС	Број дистрибуираних информатора посвећених правима и обавезама повратника по основу споразума о реадмисији	У 2018. години дистрибуирано је укупно 3.200 информатора посвећених правима и обавезама повратника по основу споразума о

		реадмисији.
КИРС	Број људи смештених од стране КИРС-а у центре за ургентни прихват (у случају неопходности/хитне потребе) + просечно остајање + укупан број додељених финансијских надокнада повратницима од стране КИРС-а	У центру за интервентни прихват боравило је укупно 19 лица у 2018. години Просечно остајање у центру за ургентни прихват је око 6 месеци 26 новчаних помоћи је додељено укупно у 2018. години (укупно 400.000 РСД)
КИРС	Учесталост састанака Тима (представника различитих министарстава) за имплементацију Стратегије за реинтеграцију повратника. Општи индикатор (није директно повезан за услугама које су доступне повратницима)	Није било састанака Тима за имплементацију Стратегије за реинтеграцију повратника.
КИРС	Број чланака (у штампаним медијима) посвећених повратницима	11 чланака посвећених повратницима
Све релевантне институције	Број државних службеника који су/ће бити задужени за повратнике по основу споразума о реадмисији у	КИРС – у Одељењу за прихват, збрињавање и повратнике по реадмисији, систематизовано је 8

	оквиру различитих министарстава/државних тела	радних места (државних службеника задужених за повратнике по реадмисији). МСП - Путне листове у ДКП Р. Србије повратницима по основу Споразума о реадмисији издаје службеник – сарадник за конзуларне послове, а потписује шеф ДКП или лице које он овласти. Србија има 25 ДКПа у иностранству. КЉМП –Према систематизацији радних места, која је важила у 2018. години у Канцеларији за људска и мањинска права, овлашћен за поступање за повратнике по основу споразума о реадмисији је 1 државни службеник – референт за пружање помоћи угроженим мигрантским групама Министарство здравља - у Министарству здравља, Сектору за јавно здравље и програмску здравствену
--	--	---

		заштиту је систематизовано је једно радно место за послове у области здравствене заштите угрожених популационих група. МПНТР-Према систематизацији радних места, у министарству има један државни службеник задужен за ову област
Све релевантне институције	Број организационих јединица / деконцентрисаних организационих јединица овлашћених за поступање према повратницима по основу Споразума о реадмсији.	КИРС има једну ужу унутрашњу организациону јединицу - Одељење за прихват, збрињавање и повратнике по реадмисији
Све релевантне институције	Број повратника којима је обезбеђена бесплатна правна помоћ/саветовање за повратнике	Канцеларија за сарадњу са цивилним друштвом не располаже подацима о броју повратника којима је обезбеђена бесплатна правна помоћ/саветовање. КЉМП – Према подацима достављеним од стране референта запосленог у Канцеларији за људска и мањинска права, у 2018. години је 758 одраслом

		повратнику могућност саветодавне помоћи	понуђена пружања
--	--	---	---------------------

*С обзиром на то да су надлежни органи Савезне Републике Немачке, али и других земаља чланица ЕУ, започели са враћањем тражиоца азила из Србије са путним листом ЕУ, приказан број издатих путних листова по Споразуму о реадмисији у дипломатско-конзуларним представништвима Републике Србије треба узети са резервом у смислу показатеља реинтеграције повратника у Републику Србију по овом основу.

4.6. Избеглице према Закону о избеглицама

У 2018. години у Републици Србији живело је 26.502 избеглица. Највећи број избеглица је из Хрватске (68,8%). У периоду између 2017. и 2018. године избегличка популација смањена је за 1.300 лица, од чега је 806 лица пореклом из Хрватске, а двоструко мање из Босне и Херцеговине.

Табела 52: Избегличка популација у Републици Србији према држави порекла, 2017. и 2018. година

Држава порекла	2017.	2018.
Хрватска	19.038	18.232
БиХ	8.764	8.270
Укупно	27.802	26.502

Извор: Комесаријат за избеглице и миграције

Подаци о старосној структури указују на значајну заступљеност старијих старосних кохорти међу избегличком популацијом, односно лица старијих од 65 година (63,83%), а значајно мање и лица од 50-64 године (17,6%). То значи да је преко 80% лица у избегличкој популацији било старије од 50 година у 2018. години.

Табела 53: Избегличка популација у Републици Србији према старости, 2018. година

Старост	%
0-14	0,08
15-29	5,14
30-39	7,25
40-49	6,12
50-64	17,58

65+	63,83
Укупно	100

Извор: Комесаријат за избеглице и миграције

Према подацима Комесаријата, од укупног броја избеглица у 2018. години, највећи број њих живи у Региону Београд (25,3%), затим у Јужно-Бачкој (17,1%) и Сремској области (15,1%), што је готово идентично као и у претходној 2017. години.

Табела 54: Број избеглица по областима у Републици Србији, 2018. година

Назив области	Број избеглица
Северно-Бачки	818
Средње-Банатски	771
Северно-Банатски	290
Јужно-Банатски	1.122
Западно-Бачки	1.919
Јужно-Бачки	4.533
Сремски	4.012
Мачвански	1.965
Колубарски	305
Подунавски	329
Браничевски	395
Шумадијски	495
Поморавски	399
Борски	156
Зајечарски	191
Златиборски	394
Моравички	344
Рашки	349
Расински	211
Нишавски	344

Топлички	88
Пиротски	67
Јабланички	124
Пчињски	82
Косовски	10
Косовско Митровачки	80
Београд	6.709
Република Србија укупно	26.502

Извор: Комесаријат за избеглице и миграције

4.7. Интерно расељена лица (ИРЛ)

У 2018. години у Републици Србији је живело 199.584 лица расељених са АП Косова и Метохије. На територији Београда је регистровано 58.078 интерно расељених лица односно готово трећина њиховог укупног броја. Што се осталог дела Републике Србије тиче, највећа заступљеност интерно расељених лица је у Рашкој, Шумадијској, Топличкој, Нишавској, Пчињској и Подунавској области. У погледу етничке структуре, најбројнији међу расељеним лицима су Срби, а затим Роми, док Горанци, Бошњаци/Муслимани, Црногорци и остали чине мањински део популације.

Табела 55: Број интерно расељених лица по областима у Републици Србији, 2018. година

Назив области	Број
Северно-Бачки	2.848
Средњо-Банатски	1.024
Северно-Банатски	230
Јужно-Банатски	1.940
Западно-Бачки	664
Јужно-Бачки	5.207
Сремски	1.173
Мачвански	989
Колубарски	878

Подунавски	11.067
Браничевски	2.285
Шумадијски	15.260
Поморавски	8.164
Борски	1.274
Зајечарски	1.664
Златиборски	1.764
Моравички	3.936
Рашки	30.375
Расински	9.193
Нишавски	11.277
Топлички	12.000
Пиротски	582
Јабланички	6.529
Пчињски	11.183
Београд	58.078
Република Србија укупно	199.584

Извор: Комесаријат за избеглице и миграције

У току 2018. године у АП Косово и Метохију су се вратила 327 лица (234 подржано и 93 спонтано). Старосна структура повратника показује да је највећи број лица који се вратио у старосном контингенту од 0-14 и од 30-49 година старости. То указује да су се углавном вратиле породице са децом. Највећи број лица се вратио у општину Исток (46 лица) и Ново Брдо (39 лица).

Табела 56: Расељена лица која су се вратила у АП Косово и Метохију према општини повратка, полу и старости у 2018. години

Општина повратка	Пол	Свега	Старосна структура				
			0–14	15–29	30–49	50–64	65+
Општина Гора	Жене	2	0	0	1	1	0
	Мушкарци	3	0	0	2	1	0
Општина Исток	Жене	21	6	3	4	6	2
	Мушкарци	25	3	6	6	6	4
Општина Клина	Жене	2	0	0	1	0	1
	Мушкарци	3	0	0	1	1	1
Општина Косово Поље	Жене	10	2	5	2	1	0
	Мушкарци	17	6	8	1	2	0
Општина К. Каменица	Жене	14	8	2	3	1	0
	Мушкарци	15	6	2	5	1	1
Општина Приштина	Жене	10	0	4	2	3	1
	Мушкарци	7	2	1	3	1	0
Општина Ново Брдо	Жене	19	6	5	6	1	1
	Мушкарци	20	6	5	7	2	0
Општина Обилић	Жене	4	0	1	2	1	0
	Мушкарци	2	0	1	0	1	0
Општина Ораховац	Жене	4	1	1	1	0	1
	Мушкарци	4	1	1	1	0	1
Општина Пећ	Жене	25	10	6	5	2	2
	Мушкарци	29	11	5	7	3	3
Општина Призрен	Жене	3	1	1	1	0	0
	Мушкарци	3	0	2	1	0	0
Општина Штрпце	Жене	2	0	0	0	0	2
	Мушкарци	9	0	0	4	3	2
Општина Липљан	Жене	1	0	0	1	0	0
	Мушкарци	0	0	0	0	0	0
Општина Ђаковица	Жене	10	5	3	1	0	1

	Мушкарци	13	5	5	2	0	1
Општина Вучитрн	Жене	1	0	0	0	1	0
	Мушкарци	2	0	0	1	0	1
Општина Косовска Митровица	Жене	26	3	7	4	4	8
	Мушкарци	21	4	5	5	5	2
Укупно		327	86	79	80	47	35

Извор: Канцеларија за Косово и Метохију

Табела 57: Расељена лица која су се вратила на АП Косово и Метохију у 2018. години, према општини и начину повратка

Општина повратка	Број лица	Начин повратка			
	Укупно	Подржан	Организован	Спонтан	Остало
Општина Гора	5	0		5	
Општина Приштина	17	4		13	
Општина Исток	46	40		6	
Општина Клина	5	5		0	
Општина Косово Поље	27	17		10	
Општина Обилић	6	0		6	
Општина Ораховац	8	8		0	
Општина Пећ	54	54		0	
Општина Призрен	6	6		0	
Општина Косовска Каменица	29	11		18	
Општина Ново Брдо	39	25		14	
Општина Штрпце	11	0		11	

Општина Липљан	1	0		1	
Општина Ђаковица	23	17		6	
Општина Вучитрн	3	0		3	
Општина Косовска Митровица	47	47		0	
Укупно	327	234		93	

Извор: Канцеларија за Косово и Метохију

У општини Исток се највише лица вратило услед подржаног повратка (40 лица), док се највише лица спонтано вратило у општину Косовска Каменица (18 особа). Органозованог повратка није било.

Б5. Статистика о унутрашњим миграцијама

Према процени Републичког завода за статистику укупан број становника у Републици Србији током протеклих 18 година се константно смањује. Број становника у Републици Србији процењен на дан 1.1.2018. године износио је 7.001.444 лица, што је за пола милиона мање него на почетку XXI века. Република Србија се налази у одмаклој фази демографске транзиције, са дубоком биолошком депопулацијом, развијеним свим облицима модерних унутрашњих и међународних миграција, биолошким старењем, транзицијом брачности, породице и домаћинства. Као и 2001. године, више је женског становништва и то 51,2% према 48,8% мушког становништва, пре свега услед дужег очекиваног трајања живота женске популације.

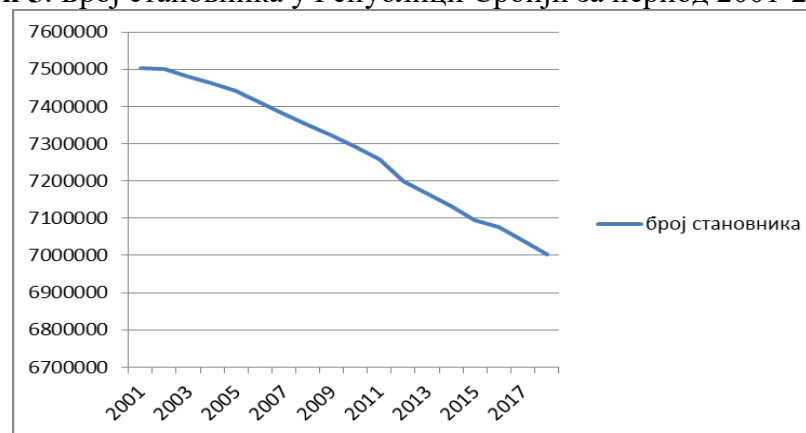
Табела 58: Процене броја становника у Републици Србији за период 2001-2018. године

Година	Укупно становништво		
	Укупно	Мушко	Женско
2001	7.503.433	3.648.533	3.854.900
2002	7.500.031	3.647.190	3.852.841
2003	7.480.591	3.637.789	3.842.802
2004	7.463.157	3.629.194	3.833.963
2005	7.440.769	3.618.040	3.822.729
2006	7.411.569	3.603.698	3.807.871
2007	7.381.579	3.588.957	3.792.622

2008	7.350.222	3.573.814	3.776.408
2009	7.320.807	3.560.048	3.760.759
2010	7.291.436	3.546.374	3.745.062
2011	7.258.753	3.530.924	3.727.829
2012	7.199.077	3.505.713	3.693.364
2013	7.166.552	3.489.683	3.676.869
2014	7.131.787	3.472.746	3.659.041
2015	7.095.383	3.455.335	3.640.048
2016	7.076.372	3.446.258	3.630.114
2017	7.040.272	3.429.027	3.611.245
2018*	7.001.444	3.410.592	3.590.852

Извор: РЗС *Процењен број становника 1. Јануар 2018.

Графикон 5: Број становника у Републици Србији за период 2001-2018. године

Извор: РЗС

Посматрано према типу насеља, већи број становника је 2018. године живео у насељима градског типа и то 4.252.578 лица или 60,7% у односу на остала насеља у којима је живело 2.748.866 становника или 39,3%. И у једном и у другом типу насеља преовлађује женско становништво.

Табела 59: Процене броја становника у Републици Србији за период 2001-2018. године, према типу насеља и полу

Година	Становништво у градским насељима			Становништво у осталим насељима		
	Укупно	Мушко	Женско	Укупно	Мушко	Женско
2001	4.215.583	2.016.029	2.199.554	3.287.850	1.632.504	1.655.346
2002	4.233.303	2.023.817	2.209.486	3.266.728	1.623.373	1.643.355
2003	4.239.980	2.026.423	2.213.557	3.240.611	1.611.366	1.629.245
2004	4.249.544	2.030.310	2.219.234	3.213.613	1.598.884	1.614.729
2005	4.257.878	2.033.178	2.224.700	3.182.891	1.584.862	1.598.029
2006	4.263.386	2.034.616	2.228.770	3.148.183	1.569.082	1.579.101
2007	4.270.400	2.037.012	2.233.388	3.111.179	1.551.945	1.559.234
2008	4.275.245	2.038.642	2.236.603	3.074.977	1.535.172	1.539.805
2009	4.279.035	2.039.934	2.239.101	3.041.772	1.520.114	1.521.658
2010	4.283.985	2.041.975	2.242.010	3.007.451	1.504.399	1.503.052
2011	4.286.114	2.042.566	2.243.548	2.972.639	1.488.358	1.484.281
2012	4.273.980	2.039.174	2.234.806	2.925.097	1.466.539	1.458.558
2013	4.272.061	2.037.554	2.234.507	2.894.491	1.452.129	1.442.362
2014	4.270.367	2.035.772	2.234.595	2.861.420	1.436.974	1.424.446
2015	4.267.079	2.033.446	2.233.633	2.828.304	1.421.889	1.406.415
2016	4.264.826	2.031.983	2.232.843	2.811.546	1.414.275	1.397.271
2017	4.259.678	2.029.094	2.230.584	2.780.594	1.399.933	1.380.661
2018.	4.252.578	2.025.256	2.227.322	2.748.866	1.385.336	1.363.530

Извор: РЗС

На почетку XXI века на територији Централне Србије и Војводине регистрован је негативан миграциони салдо (око -14.000 лица). Реална вредност овог показатеља је значајно већа услед измена у методологији пописа, као и недостатка података миграционе статистике и регистара становништва.

Према последњем попису становништва 2011. године, 3.237.591 односно 45% становника Србије (без Косова и Метохије) је учествовало у пресељавању, а њихова просечна старост је износила 28 година. Посматрамо према уделу досељених у укупном становништву, свега 22 општине имају више досељених него аутохтоних становника. Такве карактеристике имају општине у саставу два највећа имиграциона центра државе: Града Новог Сада и Града Београда, као и њихове гравитационе зоне. У групи општина са већинском популацијом досељених су и општине са значајном туристичком функцијом (Врњачка Бања), али и општине са избегличком популацијом из 90-их година (општине у Срему). Са друге стране, упркос смањењу обима мигрантске популације, у општинама Књажевац и Димитровград забележен је пораст удела од почетка XXI века, а разлог је у још интензивнијем смањењу обима аутохтоног становништва, с обзиром на континуирани период ниских репродуктивних норми и исељавања.

У последњем међупописном периоду (2002-2011) само је Београдски регион забележио пораст броја становника, што је искључиво последица позитивног миграционог салда. Међутим, то се није могло рефлектовати на укупан миграциони биланс државе, јер је у питању резултат унутрашњих миграција. Остали региони представљају емиграциона подручја, у првом реду Регион Јужне и Источне Србије, где је смањењу броја становника од 190.000 допринео пре свега изразито негативан миграциони салдо. Просечна годишња нето миграција била је најнижа у Региону Војводине (око 600 лица) и то захваљујући позитивном миграционом салду Новог Сада.

Подаци о унутрашњим миграцијама се прикупљају за сва лица која се трајно пресељавају унутар граница Републике Србије (без података за АП Косово и Метохију) и потом подносе пријаву - одјаву пребивалишта Министарству унутрашњих послова у чијој је надлежности вођење евиденције пребивалишта. Подаци у табелама број 60, 61. и 62. су за 2017. годину.

Резултати миграционе статистике Републике Србије за 2017. годину указују да је у унутрашњим пресељавањима учествовало 120.335 лица, а њихова просечна старост је износила 34,3 године. Посматрано по административним регионима, позитиван миграциони салдо су имали Региони Београда и Војводине, односно Србиј Север. Највише лица која су променила пребивалиште у посматраној години су старости између 25 и 34 године, а преовлађује женско становништво. Према типу миграција доминантна су била пресељавања између општина у оквиру исте области (38%), док су најмање заступљене биле локалне миграције, типа село-град у оквиру истих општина (22%). То сведочи о повећању дистанце пресељавања и знатног слабљења локалних миграција услед смањене демографске базе за исељавање у руралним просторима Србије. Према последњим подацима Републичког завода за статистику, 38 општина је имало позитиван миграциони салдо. Највиша вредност овог показатеља забележена је у београдским општинама Звездара, Палилула и Вождовац, као и у општини Нови Сад. Негативан миграциони салдо је забележен у 130 општина, а највише исељених у односу на досељене је забележено у београдским општинама Стари Град и Савски Венац, потом у Краљеву, Лесковцу, Смедереву, Ужицу.

Табела 60: Упоредни преглед досељеног и одсељеног становништва у Републици Србији према полу, 2017. година

		2017.		
		Укупно	Мушко	Женско
Србија-север (Београдски регион и Регион Војводине)	Досељено	76.856	34.951	41.905
	Одсељено	69.749	31.847	37.902
Србија-југ (Регион Шумадије и Западне Србије и Регион Јужне и Источне)	Досељено	43.499	18.104	25.395
	Одсељено	50.606	21.208	29.398

Извор: РЗС

Посматрано према типу насеља, градови Србије су и даље миграторније средине од осталих насеља. То се пре свега односи на статистички регион Србије север, где је 80% мушког становништва досељено у градска и свега 20% у остала насеља, а слично је и са женском популацијом. Међутим, градови овог статистичког региона су и изразито емиграционе средине, из којих се 2017. године иселило 78% мушког (у односу на 22% из осталих насеља) и 74% женског становништва (у односу на 26% из осталих насеља). Код статистичког региона Србија југ уједначеније је пресељавање по полу и типу насеља, с тим што је међу одсељеним становништвом доминантнији удео женског становништва из осталих насеља са 54%.

Посматрано према старосној структури, најпокретљивије становништво је у доби између 15 и 64 године, а пре свега између 20 и 35 године, односно фертилно и радно способно становништво. У овој категорији лица, највише је досељених у регион Србија – север и то 59.440 лица, док је у Србију – југ досељено готово двоструко мање, односно 33.588 лица. И у осталим старосним групама, и младих и старих, значајније је досељавање у регионе Београда и Војводине, него у остале регионе Србије. Исти је тренд и код одсељавања, с тим што је нешто већи удео исељеног младог становништва (0-14 година) у региону Србија – југ у односу на број досељених у поређењу са осталим старосним групама.

Табела 61: Мигрантско становништво према типу насеља и полу, 2017. година (унутрашње миграције)

Област	Тип насеља	Досељено у %		Одсељено у %	
		Мушко	Женско	Мушко	Женско
Србија-север	Градска	80	78	78	74
	Остала	20	22	22	26
Србија-југ	Градска	52	50	51	46
	Остала	48	50	49	54
Република Србија	Градска	70	68	67	62
	Остала	30	32	33	38

Извор:РЗС

Табела 62: Мигрантско становништво према старосним групама у Републици Србији, 2017. година (унутрашње миграције)

Старост	Република Србија	Србија-север	Србија-југ
	Досељени		
0-14	17.253	11.402	5.851
15-64	93.028	59.440	33.588
65 и више	10.074	6.014	4.060
	Одсељени		
0-14	17.253	11.206	6.047
15-64	93.028	52.744	40.284
65 и више	10.074	5.799	4.275

Извор: РЗС

Б6. ЗАКЉУЧАК

Праћење миграционих токова од пресудног је значаја за ефикасно управљање миграцијама, посебно у смислу остваривања позитивних ефеката миграција за социо-економски развој Републике Србије. Основна слика о миграционим токовима и карактеристикама миграната указује да Република Србија са својим развојним процесима и потенцијалима не представља значајну земљу дестинације која привлачи имиграцију због бољих шанси за запошљавање и остваривање повољног економског стандарда. Следећи закључци се намећу на основу претходно изложених података као најважнији:

- Република Србија не представља значајну земљу дестинације која привлачи имиграцију због економских потенцијала и шанси за запошљавање. Државе из којих је долазио највише имиграната у 2018. години су НР Кина, Румунија и Руска Федерација. Слика се није много променила у односу на претходне године.
- Након ступања на снагу јединственог Споразума о реадмисији са ЕУ 1. јануара 2008. године, велики број држављана Републике Србије бива враћен из земаља ЕУ. Међу овим лицима има особа које су изгубиле законски основ боравка на територији неке од држава чланица ЕУ, али се ипак доминантно ради о лицима која су затражила азил на територији држава чланица ЕУ након визне либерализације. Од укупног броја примљених захтева за реадмисију, у 2018. години, највише је поднето из СР Немачка, Аустрије, Француске, Холандије и Швајцарске. Највећи број повратника који су евидентирани у Канцеларији за реадмисију на Аеродрому „Никола Тесла” је из Немачке и Шведске, те се ни ту слика није променила у односу на 2016. и 2017. годину.
- Највећи број изражених намера за азил поднет је у подручним полицијским управама (86,5%). Од укупног броја изражених намера, само 4,1% лица је поднело захтев за азил.
- У Републици Србији је још увек актуелно питање избеглишта и интерног расељења. Увиђа се да се број избеглица смањивао за 1.300 у односу на 2017. годину, док се број ИРЛ смањивао за 1.463. Имајући у виду немогућност одрживог повратка, интерно расељење остаје велики изазов за Републику Србију. Смањење броја избеглица, није резултат повратка тих лица у државе претходног пребивалишта, већ процеса интеграције подржане различитим програмима подршке у Републици Србији.
- Према процени Републичког завода за статистику, укупан број становника у Републици Србији током протеклих 18 година се константно смањује. То је делимично узроковано ниским, односно негативним природним прираштајем, што је последица ниског наталитета (међу најнижим у европским земљама) и високог морталитета, депопулацијом руралних области, као и емиграцијом становништва у иностранство (економске миграције, одлазак

високообразованих, итд.) на привремени рад/боравак који све више има карактер трајног останка, а који је стално присутан слабијег или јачег интензитета.

- У погледу спољних миграција Република Србија је традиционално емиграционо подручје. Иако непотпуни, подаци о емиграцији указују на значајан одлив становништва Републике Србије према развијенијим земљама ЕУ, Северне Америке, Аустралије и Новог Зеланда. Она данас бележи јасан негативни миграциони салдо. Криза рађања и њене последице везане за старење популације и отворену депопулацију ће се наставити и продубити у времену које долази.

Ц1. МИГРАЦИЈЕ И АГЕНДА 2030

Циљеви одрживог развоја (ЦОР) Агенде 2030 званично су ступили на снагу 1. јануара 2016. након усвајања резолуције на Самиту УН у септембру 2015. године. Ради се о глобалној развојној агенди за период након 2015, која је проистекла из Миленијумских циљева развоја. Агенда 2030, са 17 циљева одрживог развоја и 169 циљних вредности покрива много шири обухват него Миленијумски циљеви и укључује све три кључне димензије одрживог развоја: економски раст, социјалну инклузију и заштиту животне средине. Институционални развој, и сарадња, који треба да обезбеде владавину права и мир су такође покривени одговарајућим циљевима и циљним вредностима.

У наредних 15 година, односно до 2030. године се од држава потписница очекује да мобилишу све ресурсе како би остварили циљеве из Агенде, а неки од њих су искорењавање сиромаштва, борба против неједнакости и одговори на климатске промене.

Циљеви одрживог развоја су:

1. **Свет без сиромаштва:** окончати сиромаштво свуда и у свим облицима;
2. **Свет без глади:** окончати глад, постићи безбедност хране и побољшану исхрану и промовисати одрживу пољопривреду;
3. **Добро здравље:** обезбедити здрав живот и промовисати благостање за људе свих генерација;
4. **Квалитетно образовање:** обезбедити инклузивно и квалитетно образовање и промовисати могућности целоживотног учења;
5. **Родна равноправност:** постићи родну равноправност и оснажити све жене и девојчице;
6. **Чиста вода и санитарни услови:** обезбедити санитарне услове и приступ пијаћој води за све;
7. **Доступна и обновљива енергија:** осигурати приступ доступној, поуданој, одрживој и модерној енергији за све;
8. **Достојанствен рад и економски раст:** промовисати инклузиван и одржив економски раст, запосленост и достојанствен рад за све;
9. **Индустрија, иновације и инфраструктура:** изградити прилагољиву инфраструктуру, промовисати одрживу индустријализацију и подстицати иновативност;
10. **Смањење неједнакости:** смањити неједнакост између и унутар држава;
11. **Одрживи градови и заједнице:** учинити градоце и људска насеља инклузивним, безбедним, прилагодљивим и одрживим;
12. **Одговорна потрошња и производња:** обезбедити одрживе облике потрошње и производње;
13. **Акција за климу:** предузети хитну акцију у борби против климатских промена и њених последица;
14. **Живот под водом:** очувати и одрживо користити океане, мора и морске ресурсе;
15. **Живот на земљи:** одрживо управљати шумама, цузбити десертификацију, зауставити и

преокренути деградацију земљишта и спречити уништавање биодиверзитета;

16. **Мир, правда и снажне институције:** промовисати мирољубива и инклузивна друштва за одрживи развој, обезбедити приступ правди за све и изградити ефикасне, поуздане и инклузивне институције на свим нивоима;

17. **Партнерством до циља:** учврстити глобално партнерство за одрживи развој.

Миленијумски циљеви развоја нису третирали питање миграција, док је Агенда одрживог развоја до 2030. године мултидимензионална, интердисциплинарна и инклузивна обавеза која „не занемарује никога“, укључујући избеглице, интерно расељена лица, азиланте и мигранте.

STUBOVI ODRŽIVOG RAZVOJA

<http://www.ciljeviodrzivograzvoja.net/>

Веза између одрживог развоја и улоге миграција у свакој од 4 димензије одрживог развоја (еколошкој, економској, социјалној и културној) је посебно важна. Следећи циљеви се директно или индиректно односе на питања миграције: циљ број 3 - обезбедити здрав живот и промовисати благостање за људе свих генерација; циљ број 4 - обезбедити инклузивно и квалитетно образовање и промовисати могућности целоживотног учења; циљ број 5 - постизање родне равноправности и оснаживање жена; циљ број 8 - промовисање инклузивног и одрживог економског раста, запослености и достојанственог рада за све; циљ број 10 - смањење неједнакости између и унутар држава; циљ број 11 - учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, прилагодљивим и одрживим; циљ број 16 - промовисање мирољубивих и инклузивних друштава за одрживи развој, обезбеђење приступа правди за све и изградња ефикасне, поуздане и инклузивне институције на свим нивоима; циљ број 17 - учврстити глобално партнерство за одрживи развој. Побољшање и остваривање ових циљева одрживог развоја може учинити да миграција буде ствар одлуке, а не потребе. Мигранти и миграције могу да допринесу остваривању циљева одрживог развоја (ЦОР) наглашавајући позитиван потенцијал који кретање становништва има на људе у покрету и заједнице порекла. Још једну потврду тесне везе између циљева одрживог развоја и миграција има чињеница да мигранти, избеглице и расељења лица представљају групе угрожених људи, чије се потребе морају решавати како „нико не би остао изостављен” , што је један од кључних принципа Агенде 2030 УН.

"Глобални споразум о миграцијама" или Маракешки споразум је усвојен у децембру 2018. године у Мароку, први такве врсте споразум о миграцијама у свету. Проистекао је из Њујоршке декларације из 2016. године делимично као одговор на европску миграциону кризу, а ослања се на циљ одрживог развоја 10.7. Споразум се састоји од 23 циља која су у функцији безбедне, уређене и регуларне миграције ("Глобални споразум за сигурне, уредне и безбедне миграције"). У креирању овог споразума пошло се од тога да миграције могу да помогну националним економијама подмлађивањем радне снаге у државама са старијом популацијом као и да ће уређеним миграцијама бити спасени животи, а укључује и заштиту миграната од искоришћавања и кршења људских права над њима. Циљеве овог глобалног договора се односе на прикупљање података, пружање информација

мигрантима, борбу против кријумчарења и трговине људима, улагање у развој вештина, осигурање приступа основним услугама и промовисање социјалне укључености и кохезије. Ставља се нагласак и на важност смањења негативних фактора због којих су људи присиљени да напусте своје земље, као и на управљање националним границама на "интегрисан, сигуран и координисан начин". Подршку споразуму дало је 164 држава света.

Република Србија је тренутно у процесу успостављања институционалног оквира за праћење остварења циљева одрживог развоја у земљи. Активности у пружању директне помоћи у стамбеном збрињавању, побољшању животних услова, економском оснаживању, повратку, једнократним помоћима, као и промоцији постојећих права за избеглице, интерно расељена лица и мигранте, представља конкретан допринос спровођењу окончању сиромаштва свуда и у свим облицима (Циљ 1), као и смањењу неједнакости унутар и међу државама (Циљ 10). Кроз наведене активности, посредно се доприноси побољшању у смањењу глади, у обезбеђивању здравог живота, у обезбеђивању образовања за све, у постизању родне равноправности, као и у обезбеђивању санитарних услова и приступа пијаћој води (циљеви 2,3,4,5,6). Услед подизања капацитета Комесаријата за избеглице и миграције, за праћење спровођења мера миграционе политике и прикупљање, обједињавање и анализу података за управљање миграцијама, као и за извештавање о истим, такође се индиректно утиче на боље спровођење циљева који теже оснаживањем институција и партнерства (циљеви 16 и 17).

С обзиром на потребе извештавања и прикупљања података, Комесаријат за избеглице и миграције је у сарадњи ИОМ-ом израдио извештај о укључивању показатеља у контекст потциљева који су специфични за и односе се на миграције у оквиру Циљева одрживог развоја (ЦОР), а са УНХЦР-ом је израдио извештај о развијеним националним показатељима за тражиоце азила и лица која су добила азил у Републици Србији у оквиру Агенде 2030 и циљева одрживог развоја (ЦОР). Овим се тежи да се успостави мониторинг систем који ће олакшати праћење и прикупљање података за наведене рањиве категорије лице у оквиру ЦОР у Републици Србији.

Такође, Комесаријат је са УНХЦР-ом израдио и неколико истраживања која се односе на стање и потребе интерно расељених лица на територији Републике Србије. Циљ истраживања био је идентификација главних проблема расељених лица у Србији, рањивих група међу њима и указивање на правце деловања у смеру побољшања њиховог положаја. Конкретно, Комесаријат за избеглице и миграције, у сарадњи са УНХЦР-ом редовно прати стање и потребе интерно расељених лица у Републици Србији. Према последњој Анализи стања и потреба, из маја 2018. године, у Србији је боравило 16.644 интерно расељених домаћинстава у потреби (укупно 68.514 лица у потреби) која немају решено стамбено питање и нису у могућности сами да га реше услед недовољних прихода. Израда ове евиденције омогућила је да се подаци упореде са већ постојећом евиденцијом стамбених решења за интерно расељена лица и са постојећим студијама. Таквим поређењем могу да се сагледају постигнути резултати који се односе на помоћ коју су добила лица у потреби када је реч о побољшању услова становања док су у расељеништву, односно може да се сагледа оно што је обезбеђено из буџетских, донаторских, претприступних фондова и средстава јединица локалне самоуправе.⁶

Поред горе наведених развијених показатеља у контекст потциљева који су специфични за и односе се на миграције, као и за

⁶ http://www.kirs.gov.rs/wb-page.php?kat_id=70

тражиоце азила и лица која су добила азил у Републици Србији у оквиру ЦОР, развијен је профил Републике Србије који описује области којима се добро управља и оне области структура управљања миграцијама у Републици Србији које би се могле унапредити (представљен у Миграционом профилу РС за 2017. годину). Профил управљања миграцијама у Републици Србији је урађен у складу са проценом на основу шест домена Показатеља управљања миграцијама који се односе на права миграната, приступ „учешће свих органа власти“, партнерства, друштвено-економску добробит мигранта, димензију кризе која се односи на мобилност и безбедне и уређене миграције. Из овога следи да Профил управљања миграцијама у Републици Србији представља релевантан документ за праћење испуњености подциља 10.7, у оквиру ЦОР, који се односи на уређену, безбедну, регулаторну и одговорну миграцију и мобилност људи, укључујући примену планираних и добро вођених миграционих политика.

Извештај о укључивању показатеља у контекст потциљева који су специфични за и односе се на миграције у оквиру Циљева одрживог развоја (ЦОР) садржи анализу предложених циљева и потциљева, уз процену да ли су директно релевантни за мигранте у Србији, између осталог и у смислу тога да ли су подаци поуздани, примењиви, да ли се реално могу прикупити, да ли су важећи и да ли су упоредиви. У њему се димензија одрживог развоја и миграција разматра на интегрисан начин, са фокусом на оне циљеве и потциљеве у којима је ова димензија довољно специфична да би се о њој делотворно извештавало, да би се делотворно пратила и на крају да би се делотворно спроводила.

Идентификовани показатељи миграција могу имати кључну улогу као преглед и резултирајући оквир за мерење напретка у испуњавању миграционих потциљева из Агенде одрживог развоја до 2030.

Прилог 1: Листе табела, графикона и карата

Табеле

Табела 1: Издате визе у 2018. години, по регионима, Извор: Министарство спољних послова

Табела 1а: Издате визе у 2018. години према држављанству и полу подносиоца захтева за визу, Извор: Министарство спољних послова

Табела 2: Прекогранична покретљивост у Републици Србији у 2018. години, Извор: Министарство унутрашњих послова

Табела 3: Државе чији су држављани најбројнији у имигрантској популацији у Републици Србији у 2017. и 2018. години, Извор: Министарство унутрашњих послова

Табела 4: Најбројнија имигрантска популација у Републици Србији у 2017. и 2018. години, према држављанству и полу, Извор: Министарство унутрашњих послова

Табела 5: Лица којима је издато одобрење за привремени боравак први пут, према држављанству у 2018. години, Извор: Министарство унутрашњих послова

Табела 6: Одобрења привременог боравака издата први пут према основи одобрења, 2017. и 2018. година, Извор: Министарство унутрашњих послова

Табела 7: Одобрења привременог боравака на основу рада издата први пут 2017. и 2018. године, према држављанству, Извор: Министарство унутрашњих послова

Табела 8: Одобрења привременог боравака на основу спајања породице издата први пут, 2017. и 2018. година, Извор: Министарство унутрашњих послова

Табела 9: Одобрења привременог боравака по основу школовања издата први пут, 2018. година, Извор: Министарство унутрашњих послова

Табела 10: Одобрења привременог боравака издата први пут према полу, за 2017. и 2018. годину, Извор: Министарство унутрашњих послова

Табела 11: Одобрења привременог боравака важећа на крају 2018. године, према држављанству, Извор: Министарство унутрашњих послова

Табела 12: Одобрења привременог боравака важећа на крају 2018. године, према основи одобрења, Извор: Министарство унутрашњих послова

Табела 13: Странци стално настањени у Републици Србији у 2018. години, према држављанству, Извор: Министарство унутрашњих послова

Табела 14: Странци стално настањени у Републици Србији према основи настањења у 2017. и 2018. години, Извор: Министарство унутрашњих послова

Табела 15: Страни држављани који су у Републици Србији боравили по основу рада у 2018. години, према држављанству,

Извор: Министарство унутрашњих послова

Табела 16: Број издатих радних дозвола странцима са привременим боравком у 2018. години, према држављанству, Извор: НСЗ

Табела 17: Број издатих радних дозвола странцима са сталним боравком у 2018. години, према држављанству, Извор: НСЗ

Табела 18: Странци који су се налазили на евиденцији НСЗ 31.12.2018. године, према држављанству

Табела 19: Странци који су се налазили на евиденцији НСЗ 31.12.2018. године, према старости

Извор: НСЗ

Табела 20: Странци који су се налазили на евиденцији НСЗ 31.12.2018. године, према образовању, Извор: НСЗ

Табела 21: Странци који су се пријавили на евиденцију НСЗ у 2018. години, према држављанству, Извор: НСЗ

Табела 22: Странци са важећим дозволама за привремени боравак на основу школовања, на крају 2018. године, према држављанству, Извор: Министарство унутрашњих послова

Табела 23: Новопримљени држављани Републике Србије у 2018. години, према претходном држављанству, Извор: Министарство унутрашњих послова

Табела 24: Држављани Републике Србије који су у 2017. години регистровани као новопристигли имигранти у европским земљама које достављају податке Еуростат-у

Табела 25: Лица чији је улазак у Републику Србију одбијен, према држављанству и разлогу одбијања у 2018. години, Извор: Министарство унутрашњих послова

Табела 26: Број лица којима је изречена мера отказа борава у 2017. и 2018. години, према држављанству, Извор: Министарство унутрашњих послова

Табела 27: Број држављана других држава и лица без држављанства којима је изречена заштитна мера удаљења странца са територије Републике Србије, према држављанству, 2018. година, Извор: Министарство правде

Табела 28: Број држављана других држава и лица без држављанства којима је изречена заштитна мера удаљења странца са територије Републике Србије, према старости, 2018. година, Извор: Министарство правде

Табела 29: Број држављана других држава и лица без држављанства којима је изречена заштитна мера удаљења странца са територије Републике Србије, према разлогу удаљења, у 2018. години, Извор: Министарство правде

Табела 30: Држављани других држава и лица без држављанства којима је изречена мера безбедности протеривања из земље због кривичног дела, према старости, 2018. година, Извор: Министарство правде

Табела 31: Број остварених добровољних повратака у земље порекла у 2018. години, Извор: ИОМ

Табела 32: Жртве трговине људима према држављанству, 2017. и 2018. година, Извор: Министарство унутрашњих послова

Табела 33: Жртве трговине људима према полу и старости, 2017. и 2018. година, Извор: Министарство унутрашњих послова

Табела 34: Жртве трговине људима према врсти експлоатације и полу, 2017. и 2018. година, Извор: Министарство унутрашњих послова

Табела 35: Приказ формално идентификованих жртава трговине људима према врсти експлоатације, узрасту и полу, 2018. година, Извор: Центар за заштиту жртава трговине људима

Табела 35а: Приказ броја формално идентификованих жртава према земљи порекла, 2018. година, Извор: Центар за заштиту жртава трговине људима

Табела 36: Приказ структуре идентификованих жртава трговине људима у односу на земљу експлоатације и узраст, 2018. година, Извор: Центар за заштиту жртава трговине људима

Табела 36а: Број пријављених сумња на трговину људима међу мигрантима према земљи прекла у 2018. години

Табела 37: Број пресуда против лица која су починила трговину људима изречених у 2017. и 2018. години, према врсти пресуде, Извор: Министарство правде

Табела 38: Број лица која су осуђена за кривично дело трговине људима, према старости, 2018. година, Извор: Министарство правде

Табела 39: Лица која су изразила намеру да траже азил у Републици Србији у 2018. години према држављанству, Извор: Министарство унутрашњих послова

Табела 40: Исказане намере да се тражи азил према месту изражавања намере, 2018. година Извор: Министарство унутрашњих послова

Табела 41: Број поднетих захтева за азил према држављанству, 2018. година, Извор: Министарство унутрашњих послова

Табела 42: Првостепене одлуке о захтевима за азил према врсти одлуке у 2017. и 2018. години, Извор: Министарство унутрашњих послова

Табела 43: Захтеви за реадмисију према држави, полу и старости повратника у 2018. години, Извор: Министарство унутрашњих послова

Табела 44: Сагласности на захтеве за враћање држављана Републике Србије према Споразумима о реадмисији у 2018. години, Извор: Министарство унутрашњих послова

Табела 45: Број повратника по основу Споразума о реадмисији за 2018. годину у зависности на ком граничном прелазу су регистровани, Извор: Министарство унутрашњих послова

Табела 46: Број повратника евидентираних у Канцеларији за реадмисију по полу, 2018. година, Извор: Комесаријат за избеглице и миграције

Табела 47: Повратници који су евидентирани у Канцеларији за реадмисију према држави из које су враћени, 2018. година, Извор: Комесаријат за избеглице и миграције

Табела 48: Повратници који су евидентирани у Канцеларији за реадмисију према старости, 2018. година, Извор: Комесаријат за избеглице и миграције

Табела 49: Повратници који су евидентирани у Канцеларији за реадмисију према радном статусу, 2018. година, Извор: Комесаријат за избеглице и миграције

Табела 50: Повратници који су евидентирани у Канцеларији за реадмисију према образовном статусу, 2018. година, Извор: Комесаријат за избеглице и миграције

Табела 51: Листа показатеља за праћење реинтеграције повратника по основу Споразума о реадмисији у Републици Србији, 2018. година, Извор: Комесаријат за избеглице и миграције

Табела 52: Избегличка популација у Републици Србији према држави порекла, 2017. и 2018. година, Извор: Комесаријат за избеглице и миграције

Табела 53: Избегличка популација у Републици Србији према старости, 2018. година, Извор: Комесаријат за избеглице и миграције

Табела 54: Број избеглица по областима у Републици Србији, 2018. година, Извор: Комесаријат за избеглице и миграције

Табела 55: Број интерно расељених лица по областима у Републици Србији, 2018. година, Извор: Комесаријат за избеглице и миграције

Табела 56: Расељена лица која су се вратила у АП Косово и Метохију према општини повратка, полу и старости у 2018. години, Извор: Канцеларија за Косово и Метохију

Табела 57: Расељена лица која су се вратила на АП Косово и Метохију у 2018. години, према општини и начину повратка, Извор: Канцеларија за Косово и Метохију

Табела 58: Процене броја становника у Републици Србији за период 2001-2018. године, Извор: РЗС

Табела 59: Процене броја становника у Републици Србији за период 2001-2018. године, према типу насеља и полу

Табела 60: Упоредни преглед досељеног и одсељеног становништва у Републици Србији према полу, 2017. година

Табела 61: Мигрантско становништво према типу насеља и полу, 2017. година (унутрашње миграције)

Табела 62: Мигрантско становништво према старосним групама у Републици Србији, 2017. година (унутрашње миграције)

Графикони

Графикон 1: Одобрења привременог боравака важећа на крају 2017. године, према основу одобрења, Извор: Министарство унутрашњих послова

Графикон 2: Страни држављани који су у Републици Србији боравили по основу рада у 2018. години, према држављанству, Извор: Министарство унутрашњих послова

Графикон 3: Захтеви за реадмисију према полу повратника, 2018. година, Извор: Министарство унутрашњих послова

Графикон 4: Повратници који су евидентирани у Канцеларији за реадмисију према националности, 2018. година, Комесаријат за избеглице и миграције

Графикон 5: Број становника у Републици Србији за период 2001-2018. године, Извор: РЗС